

ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ

Танки Музика і Стрій

СТАРИННИЙ ХОРОВІД - ГАЇВКА — ПОДЯКА БОГОВІ
від якого народилися всі другі танки.

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО — Авраменко йде вулицею з його учнями.

Діамант дорогий на дорозі лежав,
Був потонтий весь, важким пілом принав.
І ніхто не підняв діаманту того —
Йшло багато людей і минали його . . .

ГРАМОТА ЛЬВІВСЬКОЇ „ПРОСВІТИ”.
Свою Україну любіть, Любіть її . . . Во время люте, В останню тяжкую минуту,
За неї Господа моліть. — Т. Шевченко.

Ми йдем вперед;
 Над нами вітер віє
 І нам кланяються жита —
 Із радості
 Серце наше мліє;
 За волю смерть нам не страшна.

Останній хор під проводом Олександра Кошиця на святі 200-літнього Ювілею в честь першого американського президента Юрія Вашингтона, 1932 року, яке зорганізував Василь Авраменко.

Гей, хто з нами — не з рабами
 Хто стоптав ганебний страх —
 Всі до бою! За Україну!
 Биймось, биймось до загибуні.

ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО І ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ.

ГУДУЛЬСЬКИЙ ТАНОК АРКАН.

ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ДІЯЧІ, ЯКІ МЕНІ БАГАТО ПОМОГЛИ
СВОЇМИ ПОРАДАМИ:

Микола Садівський, корифей українського народного театру. Великий Добродій українського народу Євген Чикаленко. Доктор Модест Левицький і письменник Мизайло Обідний — в день мого від'їзду до Канади, 1925 р.

*ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО
Артист - балетмайстер і фільмовий продуцент.*

Елинора Смерч, Роман Стойко, Віра Стойко, Винцент Іванчук, Фіалка Данилюк.

ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО

*“УЧИТЕСЯ, БРАТИ МОЇ,
ДУМАЙТЕ, ЧИТАЙТЕ,
І ЧУЖОГО НАУЧАЙТЕСЬ,
СВОГО НЕ ДУРАЙТЕСЬ.”*
Т. Шевченко.

Українські Національні ТАНКИ МУЗИКА І СТРИЙ

КНИЖКА ПЕРША І ДРУГА.
(Наклад Другий Першої Книжки).

(Короткий нарис про український танок та опис вісімнадцяти
найкращих народніх танків власного укладу).
Накладом Автора.

ГАЛІВУД—НЮ ЙОРК—ВИННІПЕГ—КИЇВ—ЛЬВІВ.

Copyright 1947 by Vasile Avramenko

VASILE AVRAMENKO

Ukrainian National DANCES - MUSIC and COSTUMES

A short essay on Ukrainian dances and description
of ten most popular national dances of own
composition.

BOOK ONE AND TWO

Published by the Author

HOLLYWOOD — NEW YORK — WINNIPEG —
LVIW — KIEV.

Printed by the National Publishers, Ltd.,
Winnipeg, Man., Canada

АННА БАРАН.

ВСТУП

Видаю цей короткий опис українських національних танків тому, що відчувається велика потреба мати хоч малий переказ тих танків, що входять у програму звичайного курсу моїх шкіл.

Не маючи можливости, через брак матеріяльних засобів, видати теорію українського національного танку, методику навчання до нього, або хоч повний опис всіх тих танків, які мною уложені й зібрані поміж українським народом, я примушений видати, поки що, бодай цю першу маленьку книжечку, яка, сподіюся, допоможе учням моїх шкіл поширити ідею українського національного танку між нашим народом.

Цей опис танків хочу попередити коротеньким нарисом про український танок взагалі та яке місце займав він у нашому мистецтві, в нашій культурі, про занедбання та його відродження.

Із історії знаємо, як український народ довгими століттями був поневолений ворогами української національної культури.

Жорстокими розправами, суровими наказами забороняли друкувати й живе українське слово, сміялися і в самий негідний спосіб обезславлювали все найдорожче, що мав український народ: нашу гарну пісню, добрі звичаї, красну народну ношу (одежу), навіть Святеє Святих кожної людини — його Віру забирали від нього, туманили його душу, накидали чужу віру ворогів наших, щоб тим скорше винародовити й знищити наш народ, зробити його поляками, москалями, румунами, чехами й т. д.

А щож сталося з українським танком, цим найяскравішим проявом молодечого віку людини? Чи багато ми знаємо тепер про Великодні Гаївки, про танки Запорожців, Чумаків й т. п., а нимиж пишалася колись Україна, вони були гарні, моральні. Ними молодь, а часом і старші люде проявляли свою радість, своє завзяття і чудовий хист та зручність. Не було ні одного народнього свята, яке обходилосяби без танків.

Але, хоч як не нищили вороги українського народу його культуру, та:—

„Не вмірає душа наша,
„Не вмірає воля,
„І неситий не виоре
„На дні моря поля,
„Не скує душі живої
„І слова живого!”

сказав пророчо Батько — Тарас Шевченко.

Не перемогли вороги українського народнього моря і не переможуть!

Відродилась наша мова: заспівав Котляревський свою „Енеїду”, а за ним заговорили рідним словом найкращі сини нашого народу: Ар-

темовський - Гулак, Квітка, Бори́ковський, Гребінка, Костомарів, Пант. Куліш, Марко Вовчок й інші на Наддніпрянській Україні, М. Шашкевич у Галичині, О. Ю. Федькович на Буковині та Я. Кухаренко на Кубані.

Народилися наші генії Тарас Шевченко та Іван Франко. Промовили вони своїм серцем не тільки до українського народу, але й до всього світу про красу і силу нашої мови, нашої думи . . . Твори Шевченка перекладені на мови майже всіх культурних європейських народів, перекладають їх на свою мову японці й інші.

Загомоніла наша мова і з'явилася краса і трагедія народного життя нашого в чудових театральних творах та на виставах. Кропивницький, Старицький, Карпенко - Карий, Саксаганський, Занковецька, Микола Садовський і інші показали красу й глибину нашого театрального мистецтва та народного побуту. Вони показали й чужинцям „як треба грати в театрі, що писалося навіть в московських журналах, а в наших українських серцях, в темні часи московської реакції, що душила українське слово, вони одні воскресали нам „Наталку Полтавку”, „Богдана Хмельницького”, що за козацькі права вставав . . . Кликало те слово до любови, до свого рідного й до боротьби! . . .

Ожила наша пісня, яку збирали серед народу М. Максимович, Срезневський, Бодянський, Драгоманів й інші, а вкладали потім у чудові мелодії незабутні наші композитори Лисенко, Стеценко, Леонтович та інші, і розголосили її по цілому світові, а разом із нею й славу українського мистецтва. Повстала Нац. Капеля під славною диригентурою Олександра Кошиця, як у 1917 році воскресла була Україна. Наша пісня чарувала чужинців і своєю красою і глибоким змістом; вона стала вище пісень других, давно вже вільних і високих культурно народів, як це вони самі признавали.

Нарешті оживає і найбільше забута галузь нашого мистецтва — наш народний український танок. Немов страчений, у грязюку й болото закинутий дорогий діамант, він був віднайдений, та блиснув перед очима своїм яскравим переливним світлом!

У Калішському таборі інтернованих Польщею військ Української Народної Республіки почав я працювати над відродженням нашого національного танку й заложив там першу свою школу 25-го січня 1921 року.

Думка про відродження українського національного танку зародилася у мене давно вже, ще на рідній землі, коли я був у драматичній школі ім. Лисенка в Києві 1918 року, а потім був артистом у трупі Миколи Садовського в Кам'янці - Подільському. Але різні обставини та пригоди нещасливого українського життя остатніх літ не дали мені змоги почати цю працю на рідній землі, де залишилися, можливо в глухих кутках України, найцінніші з художнього боку скарби танкового мистецтва, на які мало хто звертав увагу.

І з глибокою пошаною мушу я згадати ще й Костя Верховинця, що

був одним із тих Українців, котрий перший збирав наші народні танки й уложив їх у книжку. Також треба дати признання нашому українському театрові, що плекав у себе наш танок; але він був необроблений і значіння, як самостійна галузь українського мистецтва, не мав.

А моїй долі випало вивести український танок у світ, як окрему закінчену й самостійну галузь танкового народнього мистецтва. Почавши мою працю заснуванням першої школи танків у Каліші, де було поперх 100 учнів, старався я систематично вивчити їх уперше кроки, постави та плястичні танкові рухи й т. д.; пізніше приступив до вивчення танків і творення балетних картин. Перший виступ цієї моєї школи, що відбувся 1921 року в Калішському таборі, викликав зрив національного почуття та ентузіязму. З того дня танок наш став яскравою різкою у вінку різнобарвного українського мистецтва; зіркою, що була потухнула й нараз засіяла знов на радість нам, на подив чужинцям.

Я обїхав Галичину, Волинь, Холмщину й Полісся, Чехію, Німеччину й Канаду, де засновував свої школи українського національного танку, й випускав сотні і тисячі учнів. Танок мав надзвичайний успіх. Так в Канаді, на світовій виставі в Торонто 1926 р., за весь час життя українського населення там, найбільшим тріумфом для українців і найкращою мистецькою точкою на тій виставі серед мистецтва різних народів, яке представлено було там, були національні українські танки. Дванадцять днів, що вечора, на величезній відкритій сцені світової вистави в Торонто, величезними світовими рефлекторами освітлювано було надпис із величезних літер: „У К Р А І Н - С Ь К И Й Б А Л Е Т” і дванадцять днів виступало на тій сцені біля сотні українських танцюристів, на котрих із захопленням дивилися сот-

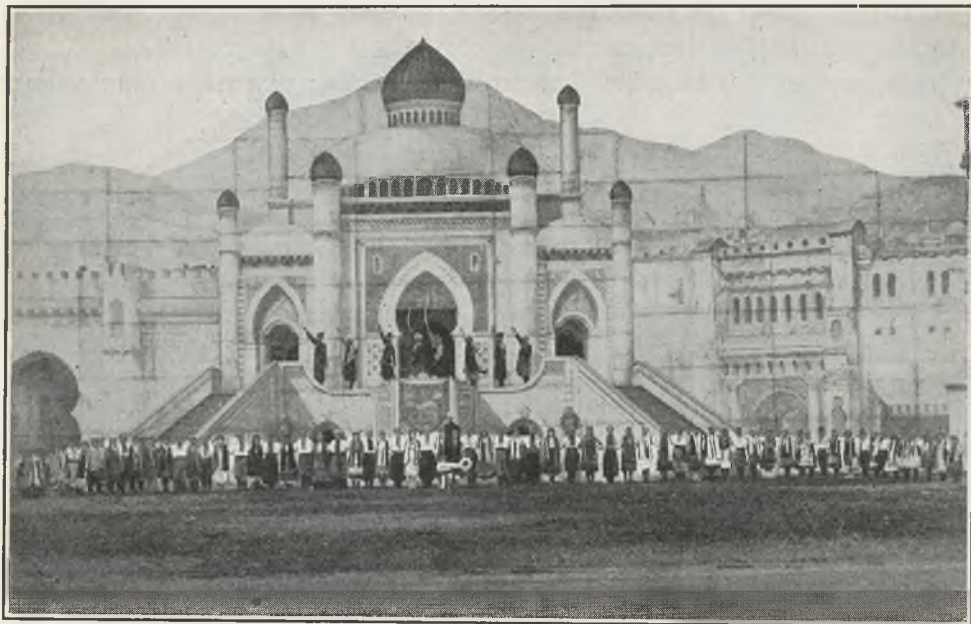
Перша Школа Українських Національних Танків, була заснована 25-го січня, 1921 року, у Калішському таборі в Польщі.

ні тисяч різних народів, різних країн, що приїздили зі всього світу на ту виставу. Англійська преса з радістю писала, що це перший раз відбулося в історії Канади, що українці так гарно могли себе заре-презентувати.

З неменшим успіхом виступало у Вінніпеґу 1928 року на арені Амфі-театру до 300 моїх учнів нараз, на яких дивилося до 3000 людей.

Крім таких масових виступів, я мав нагоду з трупю із невеликого числа танцюристів обїхати більші й менші міста Західної Канади (провінції: Манітобу, Саскачеван і Алберту) й дати біля 70 виступів, які також мали художний успіх особливо серед українського фермерського населення.

Коли мені пощастило переїхати до Америки в 1928 році то і тут танок зробив величезну працю, в першій мірі між молоддю українського походження, яка перед тим встидалася сказати, що вона з українського роду, а що до строю, то не хотіла дивитися в сторону де він лежав, чи хто в нім ходив. Однак по перших величавих виступах, які відбулися у великих містах Америки, молодь стала такою завзятою, що пішла тисячами до Школи Танків і навчилася і занесла його до Метрополитен Опері, до Білого Дому у Вашингтоні, на світові вистави в Шікаґо і Нью Йорку, а сотні, як не тисячі вистав з українськими танками не мало принесли користи, як товариствам чи організаціям, як матеріально так і морально. Через танок і тих танцюристів, мені пощастило започаткувати фільмову індустрію, видаючи перші звукові фільми „НАТАЛКА ПОЛТАВКА”, „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ” і „Трагедія Карпатської

АВРАМЕНКОВА БАЛЕТНА ТРУПА НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В ТОРОНТО 1926 РОКУ.

України". „Забутий Рідний Край", „МАРУСЮ" і багато менших фільмів з того часу вже знято.

Хоч не повелося на початках матеріально через різні невідповідні обставини, але я вірю, що ті люди, що помагали тій новій галузі будуть не тільки записані до фільмової історії, але будуть винагороджені за їх поміч. А також тепер започатковані вистави — „МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ, КАНАДУ, БРИТАНІЮ Й АМЕРИКУ", „СЛАВА АМЕРИЦІ, КАНАДІ, БРИТАНІЇ І УКРАЇНІ", не мало роблять доброї праці для вище згаданих, і плянується виробити з них історичні фільми, які будуть довгі роки говорити за нашу справу і за наш український народ та за УКРАЇНУ.

Тож по малій перерві знову беруся до праці, беручи за гасло — ГАЛІВУД, НЬЮ ЙОРК, ВАШІНГТОН, ОТТАВА, ЛОНДОН, ЛЬВІВ, КИЇВ.

Все це дає мені сміливість сказати, що український національний танок, як одна з кращих і моральних галузей нашого народнього мистецтва, вповні заслуговує підтримки й пошани, особливо в наш вік, коли поширюється хвороба нездорових і неморальних танків, як „шімі", „фокс-трот", „чарлстон" та їм подібні. Наше танок може служити добрим лікарством проти тих чужинецьких хвороб, бо він виховує нашу молодь в українському національному дусі, робить її здоровою, бадьорою, повною енергії й надії на світле майбутнє наше, а з ним і цілого Українського Народу.

В цій книжечці я хочу подати короткі відомости про український танок; сказати, що таке танок, як треба поводитися в танкови й хочу дати опис 18-ох українських танків мого укладу, що являються частинкою скарбів нашого танкового народнього мистецтва.

В українській літературі знаходяться назви різноманітних наших танків, які показуються як багата і розвинена була колись ця галузь народньої творчости. Так наприклад, ми знаємо, що були такі танки: „Гопак, козак, козачок, Бондарівна, Гандзя, Роман, раки, Василиха, Тетяна, Забалкан, сучок, шевчик, Сидір, бички, перепілочка, ножиці, метелиця, коломийка, аркан, васильки, журавель, гречка, шумка, стриянка, талалайка, кривий танок, Санджарка, гуцулка, манджарка, гайдук, Микита, торбан, волошка, сторцак, швець".

Мною зібрані й утворені танки: „Козачок подільський, Гопак колом з вільним сольом, Гречаники, Коломийка сіянка, Великодна гаївка, Катерина-Херсонка, Метелиця вюча, Гопак парубоцький, Танок Гонти, Журавель весільний, Чумак, Запорожський герць, Аркан коломийський, Чумачок, Гонивітер - коломийка, Танок Довбуша, Козак сольо, Вільний Гуцул та балетні картини: „За Україну", „Чумаки", „Січ Отаманна Сірка", „Довбушева ніч", „Великдень на Україні", „Русалки" — фантастичний балет й інші.

Хоч як багато, здавалосьби, перелічили ми назв наших танків, то всеж вони не обхоплюють всього танкового мистецтва, що має в собі

Великий Український Народ. Багато танкового матеріялу вже пропало для нас, багато пропадає на марне й тепер.

Дуже бажано й потрібно, як найскорше, збирати танкові матеріяли серед нашого народу, щоби обробити його та витворити з його чудовий і бадьорий український танок та балет, котрий зайнявби почесне місце серед мистецтва українського народу й мистецтва інших культурних народів на славу УКРАЇНИ, як то зробила наша пісня під проводом Олександра Кошиця.

Тому звертаюсь до всіх, кому дорога ідея ушляхотнення й удосконалення українського народнього танку, стати в захист його, збирати серед народу танкові матеріяли та підтримувати його матеріяльно, щоб таким чином дати змогу витворити Український Національний Балет, котрий не уступавби першорядному європейському балетови!

А якаж то буде краса, коли ми зєднаємо нашу чудову пісню, багату й ніжну музику й гарячий танок! Нехайже кожний українець памятає, що не повинно бути ні одного вечора, концерту, забави й т. п., де не бувби представлений також український танок в правдивій його красі, яку він має.

Особливу увагу на це мусять звернути Учителі українських шкіл, щоби плекати при школі український танок для нашої молоді, починаючи навчати її своїх танків від діточок. Наша молодь — це майбутнє нашого народнього життя! Даймож їй розумну, бадьору й моральну розвагу — наш національний танок, який цілком заслуговує на те, щоби ввести його в програму навчання при школах, поруч із руханкою та співом.

ТАНОК НА ВЕЧЕРНИЦЯХ.

Нам потрібна свідома національно й сильна духом молодь!

Український танок допоможе нашій молоді стати такою! Наш танок зміцнить дух поневоленої української нації! А сильного духу нам так потрібно для виборення своєї Вільної й Щасливої Самостійної Соборної Української Держави!

Тож дорогі Українці:

Плакайте Український Танок, пісню і музику й шануйте нашу народню ношу . . . І нашим мистецтвом служіть добрим ділом УКРАЇНІ, КАНАДІ, АМЕРИЦІ і БРИТАНІЇ. І щоб наша праця на культурнім полі дійсно причинилася для добра культурного і людяного світа. Щоб були заховані демократичні принципи, в першій мірі в Канаді, Америці, Британії і Україні. І щоб Україна було вільною державою в спільці ВІЛЬНИХ НАРОДІВ. З БОЖОЮ ПОМІЧЧЮ І ПІД ЙОГО ОПІКОЮ ЙДИМ ВПЕРЕД, щоб наш танок, після музика і ноша не вмерла, не загинула.

Не мало причинилися до розголосу на іміграції доброго українського імени, та своїми радами помогли мені артисти — а це:

Професор Василь Ємець, наш славний бандурист - віртуоз. Наш оперовий співак Михайло Голинський, скрипак і композитор Роман Придаткевич, диригент і композитор Михайло Гайворонський, також диригент і композитор Євген Турула, як рівнож диригент і композитор Печеніга Углицький. А славна піяністка Любка Колесса, що своєю грою доказувала чуда, і може одинока, що крім світових клясиків грає української мелодії, не встидається, як другі. Теж не мало причинився своїм співом Петро Ординський з його дружиною.

А на полі політичнім, літературнім і громадським немало зробили генерал Володимир Сікевич, Іван Бодруг, Др. Лонгин Цегельський, проф. В. Біберович, Др. М. Мандрика, Др. Лука Мишуга, Др. Семен Демидчук, о. Степан Мусійчук, Семен Ковбель, Дмитро Гунькевич, о. Михайло Оленьчук, о. Петро Білонь, о. Микола Струтинський, Проп. В. Яцентий, о. Володимир Слюзар, Матвій Хандога, Володимир Лотоцький, проп. Павло Крат, Василь Кузів, Михайло Гетьман, Др. Теодор Дацків, о. Петро Маєвський, Євген Довгань, Мирослав Стечишин, о. Сидір Борецький, Т. Д. Ферлей, о. Андрій Сарматюк, о. А. Роборецький, О. Малицький, професор Н. Григоріїв, Марія Скубова, Текля Данес, Марія Гребінецька, Стефанія Абрамовська, Ольга Лепкова, Савеля Стечишин, Мирон Сурмач, Петро Задорецький, о. Л. Веселовський, Б. Катамай, Ф. А. Бражник, диригент Л. Сорочинський, Гаврило Сліпченко, Грицько Тижук, Іван Токарик, Іван Каленюк, о. Д. Лещишин, Калина Лесюк, Михайло Ганн, Євген Ляхович, Др. Г. Skeгар, проф. М. Чубатий, Агавія Будзяк, О. Луговий, П. Остапчук, С. Ковбаснюк, П. Стасюк, Проп. В. Купчинський, малярі Мирош і Кучмак, о. Володимир Запаранюк, о. І. Савчук, Марта Пелих, Маріян Конікевич, Грицько Мазурик, Титяна і Іван Орлик, Євген Скоцько, Брат М. Методій, Н. Стусь, О. Г. Гикавий, І. С. Фербей, Василь Казанівський, проп. Іван Ковалевич, Др. О. Сушко, В. Кедровський, Др. П. Маценко, Юлій Стечишин, Волод. Купченко.

Ю. МАТВІЙЧИНА

П. КУЗЕНКО,
Вогнева бесідниця.

Н. МАґЕРА.

ВОЛОДИМИР КУХТА І ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО (з долини). В. Кухта також багато причинився до мого приїзду та до поширення українських танків. Був це один із найліпших Адміністраторів. ІВАН ПІГУЛЯК І ВІКТОР МОШУК (з гори), славні буковинці і перші мої інструктори - учителі.

ІУРКО ГАСАН,
котрий спровадив до Канади В. Авраменка.
Бувшии співак - бас в славній капелі під
проводом О. Кошиця, як рівнож ананени-
тий диригент.

П. МУШУК І М. МАНДРИК, (сестри) в гу-
цульськiм стрoю з Кіцманя, Буковина.

АНДРІЙ КІСТЬ
один з найблищих бувших помічників моїх,
що не мало причинився до поширення У-
країнського Національного Танку. А. Кість
грає на бандурі, історичні українські
інструменти. Грати навчився від банду-
риста - віртуоза проф. В. Ємця.

А. БАРАН І М. ВИШНЕВЕЦЬКИЙ.
Голубчик з піднесеними руками.

ТАРАС БРИК.
Парубоцький стрій, при козачій постані.

Vasile Avramenko and Mr. J. S. Atkinson, Director of the Canadian Bureau for the Advancement of Music in Toronto. It was through the efforts of Mr. Atkinson that the Canadian authorities gave permission to V. Avramenko — "the man without a country" — to enter Canada in 1925.

ДМИТРО ЯРЕМІЙ З ДРУЖИНОЮ ЮСТИНОЮ, та дітьми Євгеном і Петрусєю. П. Яремій причинився дуже багато разом з його приятелем ПЕТРОМ ПУРИЧЕМ до того, що ця книжка вийшла у світ.

ДОБР. М. Т. БОЯР з родиною. Він не мало причинився до видання цієї книжки.

II.

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ТАНОК**1. Що таке танок?**

Танком називаємо прояв людського настрою рухами тіла під музику чи пісню.

2. Як належить поводитися у танкові?

а) В українському танкові належить поводитися скромно й чемно та уникати таких негарних проявів, ніби-то „нашого танку”, як ходіння на руках, цебто до гори ногами, повзання штаньми по підлозі, плескання в долоні, по халявах, по колінах, підосвах, по губах й т. п.

б) Жіноцтву суворо забороняється робити присідки, чоловічі кроки та різні невідповідні для моральної жінки чи дівчини рухи*).

в) Кожний танцюрист і танцюристка слідкують у танкові за своєю парою і ні на хвилину не зводять одно з другого очей. Настрій підчас виконання танку мусить бути, в залежності від танку, в більшості веселий або величний, на приклад у Великодній Гаївці при виконанню Молитви.

3. Як зробити танок різноманітним?

Щоб запобігти нецікавої одноманітності необхідно міняти рухи, постави і кроки, починаючи від **1-4-8 і 16** музичних тактів, а особливо у вільному сольо, щоб по кожному переході мелодії творити все нові цікаві танкові комбінації; також при переході на новий рух, поставу чи крок, потрібно робити підкреслення легеньким пристуком або рухом тіла цілою постаттю. Звичайна переходова норма має в собі **8** музичних тактів.

4. Яке відношення до танку має музика і пісня?

Музика й пісня є тісними спільниками танку, і разом з ним творять одну нерозривну цілість, яка виявляє характер танку, дає настрій танцюючому, підтримує ритм і такт. Танцюючи не повинні розходитися з музикою чи танковою пісню, цебто не можна танцювати різними темпами в розріз з музикою чи пісню, а завжди треба прислухатися до мелодії, яка грається чи співається до танку, щоб не розходитися з нею.

5. Яка має бути скорість (темпо) при виконанню танку?

Темпо музики повинно бути не повільне й не дуже шкоре, а таке, щоб кожний рух, постанова чи крок танцюючого був виконаний ясно,

ПРИМІТКА: *) Жінкам, що пройшли інструкторський курс танків спеціально для того, щоби вчити шкільну молодь, дозволяється (як виняток із правила) вчити хлопців чоловічих танків, але тільки дозволяється вчити і в ніякому разі не дозволяється жінці чи дівчині виступати в чоловічому танкові на сцені чи на салі, хоч-би і в чоловічому строю. Підчас навчання чоловічих танків жінки повинні мати відповідне вбрання (шаравари, які вони вживають для руханки).

відповідно до характеру танка і в досконалім вигляді. Найкраще, коли танцюючи наперед умовляться з музикою і будуть тримати середнє темпо, або таке, яке їм буде потрібне, щоби танок показати як найкраще.

6. Яке відношення має до танку український стрій?

Українська ноша має велике значіння, бо коли танок танцюємо на сцені чи десь на великих фестинах, і коли кожний танцюрист буде мати відповідний до танку стрій, то танок зараз набирає більшої краси. Тому потрібно добре уважати, коли вже виходимо на сцену, щоб дівчата не виходили без підчепок, в таких костюмах, що нагадують циганщину, щоб були гарно позачісані, щоб все пасувало до того танку, котрий танцює. Те саме і хлопці — мусять одягатися прилично так, як танок вимагає чи стиль танку. Коли танці гуцульські то по гуцульськи, а коли представляємо якусь іншу частину нашої землі то такі костюми, як записала нам історія. Коли хлопці танцюють чумацький чи козацький танок то має бути такий стрій історичний, як той танок вимагає. На стрій потрібно дуже уважати, бо це є також нероздільна частина танку, що збільшує його красу.

„КОЛОМИЙКА” в одну пару — Голубчик за руки. — (Діти з школи в Винніпегу та першої трупи по Канаді, Г. Тижовецька і П. Трач).

УКРАЇНСЬКИЙ СТРІЙ І ПОСТАВИ

ДОБРОДІЙКА АННА ФРЕЙЗЕР З ДІТЬМИ — Варваркою і Богданом. — Стрій парубоцький, хлопячий і дівочий.

ТАНКОВІ КРОКИ І ПОСТАВИ

1.

ТАНКОВІ КРОКИ ЗАГАЛЬНІ

1. Похід танковий звичайний — Руки в боки	рахунок	1-2
2. Похід танковий у повітрі	„	1-2
3. Похід танковий, складний	„	1 i 2
4. Відривання	„	1 i 2
5. Відривання з приступом (легеньким)	„	1 i 2
6. Присування звичайне	„	1-2
7. Присування дрібне	„	1 i 2 i
8. Мережка	„	1 i 2
9. Дрібушечка	„	1 i 2
10. Угинання звичайне	„	1-2-1-2
11. Угинання складне	„	1-2-1 i 2
12. Перескок складний	„	1-2-1 i 2
13. Випад звичайний	„	1-2-1 i 2
14. Випад із угинанням звичайним	„	1-2-1-2
15. Тинок у бік	„	1 i 2
16. Тинок у бік, із угинанням звичайним	„	1 i 2-1-2
17. Доторкання (підскок на нісках і підборах)	„	1-2-1-2
18. Підскок у гору	„	1 i 2
19. Підскок коломийковий	„	1 i 2
20. Доріжка пряма в бік	„	1 i 2 i
21. Доріжка пряма вперед	„	1 i 2 i
22. Доріжка з підскоком у перед	„	1 i 2 i
23. Колисання у повітрі	„	1-2
24. Колисання із мережкою	„	1-2-1 i 2
25. Угинання з мережкою	„	1-2-1 i 2
26. Плетінка складна	„	1-2
27. Вибиванець із викиданням ніг у боки	„	1 i 2 i
28. Вибиванець зі зворотом у право то у ліво	„	1 i 2 i 1 i 2
29. Вихиласник із переду	„	1-2-1-2
30. Розгортання	„	1-2
31. Загортання руки в боки	„	1-2
32. Загортання з приступом	„	1 i 2
33. Розгортання з приступом	„	1 i 2
34. Доріжка пряма з підскоком коломийковим (то правою то лівою)	„	1 i 2-1-1 i 2
35. Випад з дрібушечкою	„	1-2-1 i 2
36. Тинок у бік з колисанням	„	1 i 2-1-2
37. Тинок у бік з угинанням складним	„	1 i 2-1-2
38. Доторкання з вихиласником з переду	„	1-2-1-2
39. Тинок у бік з вихиласником з переду	„	1-2-1-2

УКРАЇНСЬКИЙ СТРИЙ І ПОСТАВИ

ЛЮБКА КОЛЕСА,
п'яїстка світової слави.
(Як зав'язувати хустку).

О. ГОЛОВЧАК.

А. ГОЛОВАТА.

О. ПЕРІГ.

Н ПУК.

П. МОШУК І М. МАНДРИК.

В. ПОВІГУЩА.

Б. КОРСА.

40. Підскок в гору зі зворотом то в право то в ліво	рахунок	1 і 2
41. Підскок коломийковий з човганцем	„	1 і 2
42. Човганець звичайний	„	1-2
43. Вибиванець Чикаленка (на підборі і ніску)	„	1 і 2 і
44. Тропачок Чикаленка (обома ногами)	„	1 і 2-1 і 2
45. Вибиванець підборний	„	1 і 2
46. Вибиванець підборний боковий	„	1 і 2
Подібний до вибивання з викиданням ніг в бік — тільки це робиться під бором.		
47. Загрібання правою, а також можна і лівою ногою	„	1-2
48. Тупання правою ногою (підносячи тільки нісок)	„	1-2
49. Тупання лівою ногою (підносячи тільки нісок)	„	1-2
50. Тупання обома ногами (підносячи обидва ніски)	„	1-2
51. Тупання то правою то лівою ногою	„	1-2
52. Тупання з задержкою (правою)	„	1-2-1 і 2
53. Тупання з задержкою (лівою)	„	1-2-1 і 2
54. Тупання правою ногою цілою ступеню	„	1-2
55. Тупання лівою ногою цілою ступеню	„	1-2
56. Тупання ніскове шкоро — правою	„	1-2
57. Тупання ніскове шкоро — лівою	„	1-2
58. Стуканець підборний (правою до гори на ніску)	„	1-2
59. Стуканець підборний лівою	„	1-2
60. Стуканець підборний обома ногами	„	1-2
61. Стуканець то правою то лівою	„	1-2-1-2
62. Стуканець правою з задержкою	„	1-2-1 і 2
63. Стуканець лівою з задержкою	„	1-2-1 і 2
64. Стуканець підборний шкоро — правою	„	1-2
65. Стуканець підборний шкоро — лівою	„	1-2
66. Стуканець підборний шкоро, то правою то лівою	„	1 і 2 і
67. Стуканець підборний обома ногами	„	1-2
68. Стуканець підборний шкоро	„	1 і 2 і
69. Тинок звичайний в бік (руки на груди)	„	1-2
70. Плетінка обома ногами	„	1-2
71. Колисання швидко	„	1-2
72. Доріжка пряма за ногою (правою і можна лівою)	„	1 і 2 і
73. Підківка при землі (цок) може бути раз-два і більше	„	1-2
74. Підківка при землі з задержкою	„	1-2-1 і 2
75. Гребець, наслідування кінського копита	„	1-2
76. Човганець з загрібанням правою і лівою ногою	„	1-2-1-2
77. Зворотник в право	„	1-2
78. Зворотник в ліво	„	1-2
79. Зворотник кругом	„	1-2
80. Крок в право	„	1-2
81. Крок в ліво	„	1-2

82. Крок вперед	рахунок	1-2
83. Крок взад	"	1-2
84. Присування дрібне з затримкою	"	1-i-2-i
85. Похід п'яний	"	1-i-2-i
86. Похід з переплітанням ніг з переду (як на вузькій дошці)	"	1-2
87. Витиранець (при вході до хати)	"	1-2
88. Тупання ніскове зі зворотом то в право то в ліво	"	1-2
89. Зворотник скорий то в право то в ліво	"	1-2
90. Підскок звичайний з доторканням	"	1-2

2.

ТАНКОВІ КРОКИ ЧОЛОВІЧІ

1. Похід козачий, складний	рахунок	1 i 2
2. Схрещування, розкрок рівний	"	1 i 2
3. Схрещування, розкрок розбитий	"	1-2-1 i 2
4. Козача мережка (підскок із викиданням ніг у боки)	"	1 i 2
5. Підскок Садовського	"	1 i-1 i 2 i
6. Вихилясник	"	1-2-1-2
7. Подвійне угинання	"	1-2-1-2
8. Удар підківками	"	1 i 2 i
9. Похід аркановий основний	"	1-2-3-4-5-6
10. Раз прибий	рахунок	1-2
11. Підківка (1-2-3- і безконечна)	рахунок	1-2-3-4-5-6-7-8
12. Гойдання правою ногою в ліво і в право	"	1-2
13. Два великі, три малі	"	1-2-1 i 2
14. Викрутас	"	1 i 2
15. Гойдання ноги зі заду	"	1-2
16. Тинок	"	1 i 2
17. Випад із тинком	"	1-2-1 i 2
18. Тропачок (правою ногою)	"	1-2-1 i 2
19. Доріжка з підскоком назад	"	1 i 2 i
20. Переплітання Садовського	"	1 i 2
21. Похід козачий звичайний (тримання шаблі за станом)	"	1-2
22. Похід козачий з пристуком	"	1 i 2
23. Розкрок рівний	"	1-2
24. Розкрок розбитий	"	1 i 2
25. Схрещування правою з переду	"	1-2
26. Схрещування лівою з переду	"	1-2
27. Похід козачий підборний (водяник)	"	1-2
28. Похід козачий підборний з тупанням (Кухти)	"	1-2-1-2
29. Підбивання Садовського	"	1 i 2 i
30. Вихилясник правою ногою	"	1-2

Постава Подвійного Кружка — Гопак Колом.

*Студенти і студентки з Колегії Св. Йосифа і Дівочої Академії Серця Христового в Йорктоні.
При поставі подвійного кружка. — Тут є рівнож кілька хлопців і дівчат з Українського
Народного Дому та інструктор М. Дудар.*

31. Вихилясник лівою ногою	рахунок	1-2
32. Вихилясник з плетінкою	„	1-2
33. Вихилясник правою ногою з переду	„	1-2
34. Вихилясник лівою ногою з переду	„	1-2
35. Удар підківками з розкроком розбитим		1-2-1 і 2
36. Удар підківками — 2 рази — з розкроком розбитим	„	1-2-1-2-1 і 2
37. Схрещування, розкрок розбитий з ударом підківками	„	1-2-1 і 2
38. Преплітання чумацьке (при селянській поставі)	„	1 і 2 і
39. Похід аркановий з схрещеними ногами	„	1-2
40. Похід аркановий з схрещеними ногами, з лома- ним колисанням	„	1-2
41. Колисання ломане (в середину)	„	1-2
42. Похід аркановий то в право то в ліво	„	1-2-3-4-5-6
43. Раз прибий то в право то в ліво	„	1-2-3
44. Раз прибий з загортанням	„	1-2-3
45. Раз зміни	„	1-2
46. Два зміни	„	1-2-1-2
47. Три зміни	„	1-2-1-2-1-2
48. Чотири зміни	„	1-2-3-4
49. Шість зміни (нога з переду)	„	1-2-3-4-5-6
50. Шість зміни (тримання ноги з боку)	„	1-2-3-4-5-6
51. Гойдання то правою то лівою ногою	„	1-2
52. Колисання ломане скоре з задержкою	„	1-2-1 і 2
53. Доріжка з підскоком взад — з задержкою	„	1 і 2 і

Ці танкові курси були організовані проф. Братом С. Методієм.

54. Доріжка з підскоком взад, зі зворотом то вправо то в ліво	рахунок	1 і 2 і
55. Похід козачий взад — поза ногу — з котрого повстає доріжка з підскоком взад	„	1-2
56. Плетінка Садовського — скоро (руки за станом)	„	1 і 2 і
57. Плетінка в середину (на нісках і підборах) руки в боки	„	1-2-3-4
58. Доторкання з заду (руки за станом) обома ногами	„	1 і 2
59. Вибиванець підборний з заду, руки за станом	„	1 і 2 і
60. Підскоч на нісках у схрещуванню	„	1-2-1-2
61. Гойдання ноги з переду	„	1-2
62. Бігунець козачий (кидається ноги взад ніби витирається)	„	1-2
63. Похід козачий на нісках і підборах (раптово вносився ноги)	„	1-2
64. Зворотник то в право то в ліво (з котрого повстала присідка гайдук - круть)	„	1-2
65. Човганець Левицького — з переду	„	1-2
66. Вихилясник з угинанням	„	1-2-1-2
67. Підківка з тропачком (з гори)	„	1 і 2 і
68. Підківка з тропачком скоро (з гори)	„	1 і 2 і
69. Підківка з тропачком (з долини)	„	1 і 2 і
70. Тропачок лівою ногою	„	1-2-1 і 2
71. Тропачок то правою то лівою ногою	„	1 і 2-1 і 2
72. Тропачок зі зворотом то в право то в ліво	„	1 і 2-1 і 2

3.

ПРИСІДКИ

1. Присідка звичайна	рахунок	1-2
2. Присідка боківки (з викиданням ніг у боки)	„	1-2
3. Присідка з перескоком	„	1-2-1-2
4. Присідка підборна (зі вставанням на підбори)	„	1-2
5. Присідка роскидна (з роскиданням ніг у боки і з вставанням на підбори)	„	1-2
6. Присідка гайдук сів	„	1-2
7. Присідка вертілка (кручена раптово через ліве плече)	„	1-2
8. Присідка з колісанням	„	1 і 2 і
9. Присідка Гайдук круть (зі зворотом то в право то в ліво на підосвах)	„	1-2
10. Присідка вихилясна (з вихилясником перед собою на рівні коліна)	„	1 і 2
11. Плазунець (щупак)	„	1-2
12. Присідка з підскоком в гору (руки на грудях)	„	1 і 2

13. Присідка з переплітанням ніг з переду перед собою. Рахунок 1 і 2 і	
14. Присідка з колисанням ломаним	„ 1-2-3-4
15. Присідка з колисанням ломаним, скорим	„ 1-2-1 і 2
16. Присідка з розкиданням кругом через ліве плече	„ 1-2
17. Присідка з переплітанням ніг під собою	„ 1 і 2 і
18. Присідка з вихилясником, правою і лівою ногою	„ 1-2-3
19. Присідка з вихилясником і угинанням	„ 1-2-3-1-2
20. Присідка з пристуком на рівні коліна, близько бороди	„ 1-2-3
21. Присідка зі зворотом то в право то в ліво (гайдук круть)	„ 1-2-1-2
22. Присідка скакунець з ударом в підківки	„ 1-2
23. Присідка скакунець (ноги в купі)	„ 1-2
24. Плазунець (щупак) з задержкою	„ 1-2-1 і 2
25. Жабка (з загортанням)	„ 1-2
26. Жабка з викиданням ніг в боки	„ 1-2
27. Присідка з підскоком в гору зі зворотом то в право в ліво	„ 1 і 2
28. Присідка з перекрученням в повітря	„ 1-2
29. Вертілка (держучи руками землі)	„ 1-2
30. Вертілка через руку	„ 1-2

4.

ПОКАЗНІ КРОКИ, ПОСТАВИ Й РУХИ

1. Руки в боки.	6. Голубчик за руки.
2. Руки на грудях.	8. Тримання руки над чолом.
3. Ліва в боки, права в бік.	7. Тримання шаблі в горі правою, ліва в боки.
4. Тримання шаблі за станом.	9. Тримання шаблі у гопакови при підскоці.
5. Тримання за потилицею лівою рукою, права перед собою.	10. Тримання шаблі при захисті.

Всі постави під мелодію „Гей ну, хлопці, до зброї!”

ПОКАЗНІ КРОКИ

1. Присування звичайне, руки в боки.
2. Похід складний повторюється по кожним показним кроці.
3. Вихилясник, руки в боки.
4. Угинання складне, руки в боки.
5. Підскок у гору, руки на грудях.
6. Присідка звичайна.
7. Подвійне вигинання.
8. Схрещування, розкрок розбитий, тримання шаблі за станом.
9. Випад із тинком, руки в боки.
10. Присідка з перескоком, руки на грудях.

Всі кроки під мелодію „Тиж мене підманула!”

IV. ОПИС ТАНКІВ

5. ТАНКИ

1. Великодна Гаївка —	від 4 пари
2. Козачок подільський	1-2-3-4 пари
3. Коломийка	2 пари
4. Журавель	від 4 пари
5. Катерина	від 3 пар
6. Гопак колом	від 1 пари
7. Запорожський герць	від 1 пари
8. Аркан коломицький	від 6-ти осіб
9. Гречаники	від 4 пар
10. Метелиця	від 10 пар
11. Козачок Сольо	або більше
12. Коломийка	в 1 пару
13. Коломийка Сіянка	від 4 пар
14. Женчикок	від одної особи і більше
15. Гонивітер	від одної особи і більше
16. Вільний Гуцул	Сольо або більше
17. Чумачок - Чумак	одинцем і більше
18. Танок маршовий	від одної пари і більше

6.

ТАНКОВА РУХАНКА

Стати до руханки при першій звичайній поставі в один ряд:

1. Подається команда Струнко — всі беруть поставу до вправ, руки в боки.	
2. В право в ліво глянь	рахунок 1-2
3. Піднесення голови до гори і в долину	„ 1-2
4. Хитання головою то в право то в ліво	„ 1-2
5. Тупання ногою держучи руки в боки	„ 1-2
6. Піднімання то опускання плечей	„ 1-2
7. Розведення рук на боки в сторону, беручи руки в боки	„ 1-2
8. Руки перед собою вносити і звернути в боки	„ 1-2
9. То права то ліва рука по черзі вноситься на боки	„ 1-2
10. Комбінація трох вправ разом 7-8-9	1-2-3-4-5-6-7-8
11. Плавна руханка, якої вживається у Гаївці при закінченню.	
12. Уклони до пояса. Беручи руки на груди при уклонах	рахунок 1-2

Ці вправи можна робити під такт маршової пісні „Ми Гайдамаки”, „Гей там на горі Січ іде” і „Соколи, Соколи”, та другі.

ІВАСЯ БІБЕРОВИЧ.

1.

ВЕЛИКОДНА ГАЇВКА

Танок обрядовий, який танцюється від чотирьох пар і більше. Може бути виконаний самими дівчатами, як більшими, так і меншими, а також хлопцями і дівчатами.

Узір 1. Всі пари стають одна за одною у той спосіб, що дівчата ті, що з правого боку, мають бути в середині кола підчас танку. При поставі гаївковій подвійній, у хлопців ліві руки в боки, а в дівчат праві. Хлопці чи дівчата, що стоять із лівого боку, правими руками беруть дівчат за ліві руки знизу й виносять наперед себе на рівні своїх плечей. Оббігають ціле коло походом звичайним у повітрі і при кінці мельодії роблять сильний змах руками із підкресленням, повернувшись на чверть зворота одно проти одного лицем, хлопці в право, а дівчата в ліво і на тому ніби завмирають; руки тримають одно перед одним на 45 степенів у горі на рівні голови і віддалені на повний крок одно від одного, творять свого рода стріху (крокви).

Узір 2. Хлопець самої останньої пари робить змах рукою і ніби поринає зі своєю дівчиною у воду, біжить по під руки, що простягнені в крокви, хлопець тримає дівчину за руку й біжить вперед, а дівчина за ним. За нимиж біжить слідує пара й так далше, по черзі. Перебігши по під руки, кожна пара стає на своєму попередньому місці, а за нею всі пари теж стають на свої попередні місця, при виході роблять змах руками й знову, ставши на свої місця нерухомо, тримають руки в гору на 45 степенів. Коли перша пара починає бігти і мінає кожну стоячу пару, то

та починає тупати і спускає раптово руки до долу на рівні 90-ти степенів кожна пара по черзі, вбік, хлопець в право, а дівчина в ліво. При опусканню рук є вражіння буцімто хочеться вдарили першу пару, яка біжить по під руками.

ВПРАВИ ДО „ВЕЛИКОДНОЇ ГАЙВКИ”
— ввір 8-ий — вносять раптово руки перед собою. — (Учні зі школи в Подєбрадах, при Українській Господарській Академії, Чехія).

- Увір 3.** Всі пари, тупають на місці і вирівнюються у кругле коло та виносять руки плавно одно перед одним в гору понад головами, долоні до низу, пальці вкупі. Дівчата повертаються через ліве плече, до середини, йдуть вперед, вирівнюючи коло, а в той час, коли вони повертаються, хлопці беруться за руки гачком і замикають зовнішнє коло. По кінці мелодії дівчата раптово спускають руки і тримають їх, злучені за станом своєї товаришки, гачком.
- Увір 4.** Внутрішнє коло починає бігти в ліво, а зовнішнє в право, пробігають одну мелодію і знову біжать в противну сторону одну мелодію.
- Увір 5.** Дівчата переносять руки й чіпляються зі своїми ближчими товаришками за своїм станом і раптово відступають повний крок взад, розширяють коло й виносять руки в гору, на рівні вуха. Перший хлопець розриває зовнішнє коло з останнім хлопцем і біжить по під руки дівчат вперед, то в середину кола, то поза колом, заплітаючи тин, оббігає один раз коло й вибігає на

ГАЙВКА

вільне місце. Коли останній хлопець вибіг із під рук дівчат, то перша дівчина розриває з останньою дівчиною внутрішнє дівоче коло і теж вибігає на вільне місце.

- Узір 6.** Змійкою хлопці й дівчата бігають по вільному місці, перший хлопець старається перейняти першу дівчину, а та втікає в іншу сторону. Цей узір може тривати довший час і під час його всякі змійки та кривульки виводяться танцюючими.
- Узір 7.** Дівчата вирівнюються по одному боці в рівну лінію, означаючи, що гра кінчається, а хлопці на віддалі десяти кроків теж вирівнюються в рівну лінію кожний перед своєю дівчиною; руки тримають у боки, як хлопці так і дівчата.
- Узір 8.** При кінці мелодії обидві лінії біжать до середини й назад два рази, при зустрічі роблять маленький уклін головою, а за третім разом всі по мелодії виносять раптово руки перед собою, при поставі просячий, біжать до середини й беруться кожна пара за руки гачком, хлопці знизу, а дівчата зверху.
- Узір 9.** Раптово по мелодії підіймають руки в гору і перемінюються місцями, перекручуючись два рази через ліве плече. По мелодії раптово підносять руки в гору та творять хребет хати (крокви) і стають нерухомо.
- Узір 10.** Остання дівчина розриває руки від хлопця, бере в боки й біжить попід руки танцюючих, які стоять нерухомо; також хлопець останньої пари за нею і так далі всі один за одним, дівчина все передня. Дівчина остання вибігає і біжить змійкою, а за нею всі довший час бігають, аж поки остання дівчина не стане на місце до вирівнювання нахрест,

„ВЕЛИКОДНА ГАЙВКА” — узір 11-ий — підносять руки в гору.
(Дівчата зі школи в Коломиї, Галичина).

Узір 11*). Перші два ряди стають на коліна, середина на пів коліна, а задні ряди, підіймаються на пальцях і роблять слідуючі рухи руками:

- а) розводять руки на рівні плечей,
- б) уклін головою,
- в) піднімають руки в гору, схрещують їх і кладуть на груди,
- г) уклін головою,
- д) роблять так як в а) і схиляють до долу руки разом з уклоном голови,
- е) виносять руки в гору при поставі просячий (молитви до неба).

2.

КОЗАЧОК ПОДІЛЬСЬКИЙ

Цей танок можна танцювати в одну, дві, три й чотири пари.

Узір 1. Хлопець і дівчина стають одно напроти одного на віддалі десяти кроків, при чому хлопець має бути з лівого боку у дівчини. Руки беруть у боки, прослухають одну мелодію музики на місці, а з початком другої вибігають, походом складним одно проти одного, при зустрічі дівчина повертається на чверть зворота в право, з підкреслюючим рухом і одночасно бере ліву руку на груди, тримаючи намисто, а хлопець у туж саму хвилю повертається на чверть зворота на ліво й бере дівчину правою рукою за стан. Разом йдуть цілу мелодію вперед походом складним, а назад відходять по тій самій лінії по другій мелодії мережкою.

Узір 2. Розходяться навскісь на кутники, йдучи вперед випадом звичайним, а переходячиж на випад цей, рівночасно беруть руки в боки.

Узір 3. Обое роблять кружок на місці, доріжкою прямою, дівчина повертається через ліве плече, а хлопець через праве, при кінці перекручення роблять підкреслюючий рух, перекручуючись раптово, але плавно, і в туж мить бере дівчина ліву руку на груди.

Узір 4. Міняються місцями доріжкою прямою при зустрічі на середині хлопець хоче взяти дівчину за стан правою рукою, а дівчина в той мент перекручується через ліве плече, ніби виринається від руки хлопця. Хлопець в ту хвилю бере праву руку в боки й

ЗАМІТКА: *) Це є закінчення на сцені, а коли Великодну Гаївку танцюється на балетовій салі, то можна закінчити узором подібно до узору 7, себ-то: вирівнюються у дві лінії, хлопці проти дівчат, взявши руки в боки. По мелодії сходяться до середини на віддалі двох кроків, роблять один уклін із винесенням рук до гори півколом перед собою і розходяться або починають танець спочатку.

2) Підчас 11 узору оркестра грає тихо й урочисто: „Боже Великий Єдиний Нашу Україну Спаси,” або иншу мелодію релігійного настрою.

буцім то хоче зловити її лівою, але дівчина за цей час відходить далеко від нього й тоді бере ліву руку в боки. По кінці мелодії роблять підскок з викиданням ніг вперед і взад. Дівчина по зміні виносить праву ногу вперед, а хлопець ліву. При зміні ніг дівчина бере ліву руку в боки, а праву на груди й розминаються на свої місця, тільки дівчина вже перекручується через праве плече.

Узір 5. Відходять назад, дівчина відриванням із руками на грудях, а хлопець доріжкою із підскоком назад, руки тримає за станом; коли танцює багато пар, то всі йдуть назад відриванням, руки на грудях.

„КОВАЧОК ПОДІЛЬСЬКИЙ” —
узір 3-ий — кружок на місці. —
(Учні зі школи в Юзефові).
(Діти Стефюки).

Узір 6. По кінці мелодії разом плещуть в руки й виносять їх під прямий кутник до гори, на рівні голови, хлопець ліву (праву тримає в боці, а дівчина праву (ліва в боці)). Міняються місцями доріжкою прямою при зустрічі на середині, дівчина виносить ліву руку під прямий кутник до гори, а праву бере в боки, теж саме робить і хлопець, тільки він праву руку виносить до гори, а ліву бере в боки. По кінці мелодії знову плещуть один раз в долоні, перемінують ноги і розминаються так само, як мінялися вперед.

Узір 7. Йдуть навхрест походом складним, дівчина бере праву руку в бік, а ліву на груди; хлопець ліву в бік і, зробивши два кроки вперед, хоче правою рукою взяти дівчину за стан, на середині, пізніше лівою, а праву бере в бік і відходять разом по тій самій лінії, мережкою: хлопець міняє знова руки на середині так, як робив, коли йшов вперед.

Узір 8. Йдуть вперед угинанням із мережкою, починаючи з правої ноги, руки тримають у боки.

Узір 9. Роблять разом по чверть зворота, дівчина в ліво, а хлопець в право і йдуть одно проти одного доріжкою прямою вперед до середини, в дівчини ліва нога з переду, а в хлопця права. Дійшовши до середини, хлопець бере дівчину правою рукою за стан, а дівчина в туж хвилю перекручується перед хлопцем повним оборотом раптово через ліве плече; при закінченню обороту бере ліву руку на груди.

Узір 10. При поставі подвійній походу складного, відходять назад відриванням, по мелодії беруть руки на груди і розходяться одно від одного за сцену.

3.

ГОПАК КОЛОМ

Цей танок танцюється починаючи від одної пари й більше.
(З вільним сольом *).

Узір 1. Стають парами колом при поставі подвійній підскоку в гору, на такий віддали, щоб ніхто нікого не зачіпав руками. Хлопці завсігди в середині кола. Обходять ціле коло підскоком в гору, а по кінці мелодії переходять на інші вложені взори.

Узір 2. Йдуть колом походом складним, який повторюється по кожнім показанім узорі, при поставі подвійній тогож походу.

Узір 3. Роблять угинання складне при поставі подвійній підскоку в гору.

„ГОПАК КОЛОМ” — узір 1-ий — підскок в гору. (Дівчата зі школи в Станиславові, Галичина).

Узір 4. Дівчата роблять кружок доріжкою прямою через ліве плече,

*) Вільні соля можна починати від першої пари, середньої, чи останньої, це вільна воля танцюристів.

ГОПАК КОЛОМ

ліві руки тримають на грудях, а хлопці роблять присідку звичайну, руки на грудях*).

Узір 5. Роблять випад, із правої ноги, при поставі подвійній підскоку в гору.

Узір 6. Перескок складний, хлопці з правої, а дівчата з лівої ноги, звернені обличчям одно до одного при поставі подвійній перескоку складного.

Узір 7. Подвійний кружок дрібушечкою при поставі тогож кружка, крутяться через ліве плече.

Узір 8. Йдуть доріжкою прямою в бік, в противний бік кола; хлопці з правої ноги, а дівчата з лівої при поставі перескоку складного.

Узір 9. Хлопці роблять вихилясник, а дівчата доторкання одно перед одним. Руки тримають в боки.

Узір 10. Вільне сольо**) починають із першого соліста (солістки); перетанцюють вільні соля по парі окремо, а пізніше пускаються всі гуртом і на цьому закінчується танок, або починають із початку.

ПРИМІТКА: *) Коли танцюють самі дівчата, то замість присідки, роблять вибиванець звичайний правою ногою; права рука під прямим кутником нарівні з головою. Те саме роблять і хлопці, які не можуть робити присідки.

**) По вільному сольо можна, а навіть потрібно, як приміром на сцені закінчувати взором 4-м, де дівчата роблять кружок, а хлопці присідку звичайну. Так само можна закінчувати й на балевій салі.

ПРИМІТКА: *) Коли танцюють самі дівчата або хлопці, що не вміють добре робити присідки, тоді замість присідки йдуть вперед колисанням у повітрі.

4.

КОЛОМИЙКА

Танцюється у дві пари й більше.

Узір 1. Обидві пари стають одна проти одної на віддалі 10 кроків при поставі подвійній походу складного, на початку другої мелодії повертаються дрібушечкою та пара, що стоїть із лівого боку на чверть звороту в ліво, а та, що з правого — на чверть звороту в право. Обидві парі, тримаються рівності, йдуть вперед, а по кінці мелодії повертаються одно проти одного, як стояли на початку та йдуть до середини, а від середини відходять назад на тіж місця, де поверталися другий раз.

Узір 2. Розходяться скісно на кутники дрібним присуванням, пів мелодії руки тримають при поставі просячій винесеними вперед, а другу пів мелодії руки в боки.

Узір 3. Обидві пари крутяться походом складним з початку (одну мелодію) через ліве плече в один бік, а другу мелодію через праве плече, при поставі голубчика за руки.

Узір 4. Беруть руки на груди й міняються місцями на середині колом, дівчата колисанням у повітрі, а хлопці звичайною присідкою*).

Узір 5. Повторюють узір третій.

Узір 6. Розходяться на чотирирокутники назад колисанням у повітрі, руки тримають на грудях.

Узір 7. Міняються місцями, хлопці йдуть присідкою з розкиданням ніг у боки, руки розведені, тримають капелюхи, а дівчата йдуть вибиванцем з викиданням то правої то лівої ноги в боки, (починають лівою ногою). Ліві руки тримають у боки, а праві за потилицю, ніби підтримують коси; при зустрічі на середині, праві беруть у боки, ліві за потилицю й одночасно повертають голови до хлопців, так само й розминаються*).

НАТАЛКА ПУК.

Узір 8. Йдуть до середини тинком у бік наскісь, дівчата починають з лівої, а хлопці з правої ноги, капелюхи надівають хлопці на голови, й як хлопці, так і дівчата тримають руки в боки.

Узір 9. Раптово по мелодії всі разом виносять руки за стан і замикають коло та беруться гачком за руки, так що руки одного є за станом другого, й підскоком коломийковим ідуть одну мелодію в право, а другу в ліво.

Узір 10. Потім одна з дівчат розриває коло — бере праву руку в боки а хлопець ліву, вирівнюються рівно в лінію, і йдуть то в право то ліво, змінивши ноги тим самим кроком, підскоком коломийковим. На середині розривають, і одна пара йде в правий бік, а друга в лівий.

ПРИМІТКА: *) Коли танцюють самі дівчата або хлопці, що не можуть робити добре присідки, тоді замість присідки з розкиданням ніг в боки роблять вибиванець такий самий, як дівчата при таких-же поставах. Капелюхи у хлопців тоді на головах і міняють руки так само, як дівчата. Це тоді, коли танцюють на салі; а на сцені бажано, щоби „Коломийку” танцювали дівчата і хлопці, себ-то хлопці тоді виконувалиб все, що потрібно в танкові цьому без цих приміток.

5.

КАТЕРИНА (Херсонка)

Цей танок танцюється, починаючи від трьох пар і більше; можуть танцювати три дівчини й три хлопці, як рівнож і самі хлопці та самі дівчата; найкраще й найвірніше є, коли танцюють чотири дівчини й два хлопці.

Узір 1. Дві пари дівчат стають одна за одною на віддалі одного широкого чоловічого кроку при поставі подвійній походу складного а хлопці стають за ними один до одного звернені обличчям, на віддалі 10-ти кроків; руки тримають у боки. Дівчата обходять кругленько ціле коло походом складним (ніби загрибають), закручуються на середині. Ввесь час аж до узору четвертого хлопці стоять на своїх місцях.

„КАТЕРИНА” — узір 8-ий кожною ідуть вперед відриванням із легесеньким пристуком.
(Дівчата зі школи в Станиславові, Галичина).

Узір 2. По кінці мелодії всі повертаються через ліве плече, до середини й одночасно виносять плавно руки на рівні плечей і беруться гачком та замикають коло. Всі повернені плечима в ліво, а голови звернені до середини: йдуть походом складним в ліво, по мелодії повертаються в право і при зворотах роблять підкреслення постаттю.

Узір 3. Всі дівчата повертаються на чверть зворота в ліво й роблять зірку з угинанням складним із правої ноги в ліво, а також в тій хвили праві руки виносять плавно до середини навхрест, де кожна дівчина береться за руки зі своєю противницею на рівні своїх вух, а ліві руки в боки. При зміні мелодії повертаються в право й сейчас беруть навхрест ліві руки, а праві в боки та йдуть в право.

Узір 4. Дівчата беруть ліві руки на груди й розкручуються на чотири кутники через ліве плече дрібушечкою, а хлопці в тій хвилі рушають зі своїх місць, походом складним один проти одного; при зустрічі той, що з лівого боку, повертається в ліво на чверть звороту, а той, що з правого боку стояв в право. Йдуть разом на саму середину чотирикутника, на рогах котрого стоять в той час дівчата.

Узір 5. Хлопці на середині роблять голубчик у ліктях, походом складним із правої руки, а ліві в боки й крутяться в перше в ліво, а потім в право. Дівчата в ту хвилю тримають руки в боки, роблять на місці піввідривання. По голубчикови той хлопець, що з лівого боку відсилає свого товариша до одної із дівчат, що стоять на кутниках, а сам іде до тої дівчини, що напроти тої стоїть, до котрої він післав свого товариша. Дівчатаж, до котрих їх хлопці не прийшли, йдуть до середини походом складним і разом всі роблять голубчик у ліктях в ліво то знову в право; починають із правої руки. По мелодії дівчата розкручуються на свої попередні місця дрібушечкою через ліве плече, тримають ліві руки на грудях, а праві в боки, а дівчата на кутниках піввідривання, тримаючи руки в боки. По голубчикови хлопці йдуть навхрест до тих дівчат, що ще не були біля них, а ті дівчата, що вже робили голубчик із хлопцями, йдуть до середини, і всі три пари роблять голубчик, як робили перше, а по кінці мелодії вертаються на свої місця так, як попередні. Хлопці в третє роблять на середині самі голубчик, а дівчата, як і перше, піввідривання.

Узір 6. По закінченню голубчика хлопець той, що з лівого боку, повертається на пів оборота в ліво з підкреслюючим підскоком й одночасно праву руку переносить півколом в гору над лівим плечем свого товариша і бере його за ліву руку гачком, а дівчата в цю хвилю із кутників прибігають до хлопців і так само беруться за руки й утворюють коло та йдуть колом походом складним в ліво та в право.

Узір 7. Як останній раз йдуть в право то той хлопець, що стояв із лівого боку розриває зі своїм товаришем коло, бере свою праву руку в боки й біжить походом складним попід руки і заплітає плетінку. Той хлопець, що з правого боку задержується на місці, бере свою ліву руку в боки. Ввесь час на місці роблять всі півдрібушечку, аж поки той хлопець, що заплітає, не заплете себе останнього з підкресленим рухом. Вузли припадають на плечах, а лікті вільно покладені на груди.

Узір 8. Цілою заплетеною кольоною йдуть вперед відриванням із легесеньким приступом, а назад відходять дрібушечкою, потім ще раз йдуть вперед відриванням із пристуком.

Узір 9. Всі по мелодії повертаються разом на чверть зворота в право й одночасно руки виносять над голови звернені в лівий бік. Хлопець, що заплітав, по винесенню рук над голови, зараз повертається через ліве плече, обличчям до тої першої дівчини, що стояла за ним, бере її праву руку своєю правою, а свою ліву руку в боки й веде всіх дрібушечкою вуючою змієюкою.

6.

ЖУРАВЕЛЬ ВЕСІЛЬНИЙ

Цей танок можна танцювати від чотирьох пар і більше, як хлопцям із дівчатами, так і самим дівчатам.

Узір 1. Чотири пари стають одна за другою на віддалі чоловічого кроку. Руки тримають при поставі подвійній журавлевій, вибігають походом танковим в повітрі й стають на чотири кутники, в той спосіб, що перша пара робить півзворот на ліво й тупає на місці, а друга пара минає першу й стає на другому кутникови: теж саме робить пара третя й четверта.

Узір 2. Перша і третя пари йдуть до середини й стають на такій віддалі, одна від одної, щоб при вклонах ніхто нікого не зачіпав чолом. Ногами підчас цього не тупають. Роблять один раз плавно уклін весільний; при вклонах дівчата беруть праві руки на груди, а по вклонах знову в боки. (Колиж танцюють самі дівчата, тоді ті, що стоять з лівого боку, також беруть ліві руки на груди, коли кланяються, а потім знова в боки). Вклонившись раз відходять знову на свої попередні місця, а тепер те саме роблять друга й четверта пари.

Узір 3. Міняються місцями. Перша і третя біжать одна проти одної і на середині при зустрічі перекручуються через праве плече, обидві пари, а за ними роблять те саме друга та четверта пари. Так само і розминаються, спочатку перша і третя, а потім друга й четверта.

Узір 4. Всі беруть руки в боки і йдуть до середини, вирівнюючись в коло, і стають на такій віддалі одно від одного, щоб ніхто не зачіпав нікого своїми ліктями. Плавно кланяються два рази зі взнесенням рук до гори й опускання до низу, пів колом перед собою; по уклоні вертають на свої місця, руки тримають в боки.

Узір 5. Починають летіти в той спосіб, що хлопці чи дівчата, що стоять із лівого боку, летять нахрест до тих дівчат, що стоять на другому боці проти їх, роблять голубчик летючий туди й назад. Починають із правої руки. По голубчикови вертаються до своїх пар і з ними теж роблять голубчик туди й назад.

Узір 6. Разом повертаються обличчям до середини й летять вперед; на середині роблять три вклони, так само, як в попереднім узорі.

Узір 7. Беруться гачком за руки, крім хлопця першої пари, який бере ліву руку в боки, а також дівчина останньої пари, котра праву руку бере в боки і біжить попід руки першої пари і заплітають міст. По кінці заплетення виносять руки раптово до гори, на рівні свого чола й стають нерухомо.

Узір 8. Дівчина, що заплітала, пускає свого хлопця і біжить попід руки. При виході з під моста повертається на право, випурхує немовби перепеличка і летить кругом, а за нею решта по черзі. З початку, коли вилітають, руки тримають в гору одну мельодію, а другу мельодію тримають руки широко розведені.

„ЖУРАВЕЛЬ ВЕСІЛЬНИЙ” — узір 8-ий — при останній мельодії руки широко розведені. — (Діти зі школи в Дельменгорсті, Німеччина).

Узір 9. Кругом летять цілу мельодію, руки широко розведені, по другій мельодії схиляють праві руки в долину, ліві до гори, роблять пів мельодії, потім ліві в долину а праві до гори, роблять це летучим способом.

Узір 10. Руки до гори летять і послідня найменша пара стає лицем до публики, держучи руки перед собою, коли всі вирівнюються в одну лінію роблять уклін, повертаючись на право і розпускають широко руки - крила і вилітають за сцену.

7.

„ГРЕЧАНИКИ”

Танцюється цей танок в чотири пари й більше. Стають чотири пари, одна за одною на віддалі чоловічого кроку при поставі походу складного.

Узір 1. По мельодії оббігають ціле коло походом складним і стають на чотири кутники в той спосіб, що перша пара задержується на одному з кутників і обкручується через ліве плече один раз на місці. Хлопець і дівчина беруть руки в боки, при чому хлопець стає в середині проти дівчини, а дівчина зовні — проти хлопця, і роблять на місці мережку.

Решта пар стають в другі кутники, як ставала перша пара, з тою різницею, що друга пара минає першу, а третя першу й другу, а четверта минає всі три пари. Всі роблять на місці мережку одну мельодію.

Узір 2. Роблять кружок гречаний через ліве плече походом складним цілу мельодію.

Узір 3. По кружковий гречаному дівчата беруть руки в боки та йдуть до

середини випадом; хлопці теж беруть руки в боки і в той час як дівчата йдуть до середини випадом, то хлопці роблять на своїх місцях угинання звичайне.

Узір 4. Дівчата беруть руки навхрест гачком і крутяться то в право, то в ліво доріжкою прямою. В той час, коли дівчата починають крутитися в правий бік, хлопці роблять вибиванець звичайний лівою ногою, руки у хлопців на грудях: так хлопці роблять одну мельодію, а по другій мельодії роблять вибиванець зі зворотом то в право, то в ліво й одночасно міняють руки, підносячи їх під прямим кутником на рівні голови, з початку праву руку, а потім ліву.

Узір 5. Дівчата і хлопці беруть руки в боки: хлопці на місці роблять вихилисник з переду, а дівчата вихилисником з переду йдуть до хлопців.

Узір 6. Кружок гречаний, як в узорі другім.

Узір 7. Хлопці беруть руки в боки та йдуть до середини випадом із тинком, а дівчата в цю хвилю роблять тупання на місци, руки тримають в боки.

Узір 8.^{*)} Хлопці роблять присідкову зірку, взявши праві руки навхрест а ліві тримають вище голови та йдуть присідкою звичайною по мельодії вперед колом; із кінцем мельодії повертаються через праве плече пів-зворота й беруть ліві руки навхрест, а пра-

ПРИМІТКА: *) Коли танцюють самі дівчата, то ті, що танцюють ніби-то за хлопців, не роблять присідкові зірки, а роблять те, що сказано для дівчат в узорі 4-му, цеб то беруть руки навхрест і крутяться то вправо то вліво доріжкою прямою.

„ГРЕЧАНИКИ“

ві тримають вище голови й роблять присідкову зірку в другий бік.

Коли хлопці роблять присідкову зірку в один бік, то одну мелодію дівчата роблять вибиванець звичайний лівою ногою, тримаючи руки розведені; а другу мелодію роблять вибиванець зі зворотом то в право, то в ліво й одночасно міняють руки, підносячи під прямим кутником то одну, то другу, на рівні голови, з початку праву руку, а потім ліву**).

Узір 9. Перша пара оббігає колом і за нею всі пари стають одна за одною так, як на вихід, і рівно вирівнюються.

Узір 10. Хлопці беруть дівчат правими руками за ліві руки дівчат і йдуть кругом дівчини звичайною присідкою, держучи ліві руки до гори, а дівчата праві руки до гори. Дівчата йдуть походом складним, повертаючися в противний бік так, що хлопці беруть дівчат лівими руками за ліві і те саме роблять, що перед тим, до кінця мелодії, або стають на сцені, або йдуть походом складним за сцену.

**) На цьому на сцені можна закінчити танок, а коли потрібно чи є бажання продовжувати його далі (скажемо на салі), тоді з останнього взору хлопці, а також дівчата беруть руки вбоки й, роблячи вихилисник спереду, хлопці йдуть до дівчат при подвійній поставі походу складного й починають танок із початку, а саме: з тих місць, де вони стояли, оббігають знову цілу мелодію, стають так, як в узорі першим і далше танцюють цілий танок.

ДІВЧАТА З МІННЕАПОЛІС-СЕЙНТ ПАВЛ
при поставі тримання лівоїх рук за потилицю а праві з боку — голови звернені в ліво.

8.

КОЛОМИЙКА СІЯНКА (Коломийка наперед)

(Танцює чотири або шість пар, а найкраще виходить вісім пар — на сцені, на салі бальовій можна ставити багато кол — або по чотири, шість або вісім пар, половину дівчат а половину хлопців. Коли нема хлопців то можуть самі дівчата танцювати, як сказано в узорах, що вони мають робити в місто тих кроків, які роблять хлопці).

- Узір 1.** Стають хлопці і дівчата при одним боці чи за сценою, взявши поставу голубчик за руки, йдуть пів дрібушечкою, дівчина взад, а хлопець за нею, роблять руками сіянку.
- Узір 2.** Коли вже вирівнялися в гарний круг, по мелодії роблять голубчик з піднесеними руками, підскоком коломийковим то в право то в ліво, цілу мелодію. Перше лівою ногою а в другий бік правою.
- Узір 3.** Всі беруть руки в боки і в тім самим напрямку йдуть тинком в бік, руки держуть в боки. Дівчата так, якби відступали назад, а хлопці наступають. Всі починають з правої ноги.
- Узір 4.** Рівняється узорові другому.
- Узір 5.** Дівчата і хлопці беруть поставу тримання рук за потилицю, а саме, права за потилицю, а ліву тримається біля лівого клуба, в долині, долоні звернені одні до одних, хлопці повернувшись на право боком, а дівчата на ліво. Дівчата роблять вибиванець з викиданням ніг в бік, лівою ногою, а хлопці роблять присідку з викиданням лівої ноги в бік по чверть мелодії, дівчата повертаються пів зворота ще в ліво, в той спосіб, що міняють руки, вже беруть ліві за потилицю а праві так як попередно. Хлопці так само повертаються пів зворота ще в ліво, роблячи присідку з випадом боковим, роблячи стук лівою ногою. Це повторюється чотири рази. Коли танцюють самі дівчата то замість присідки роблять вибиванець з викиданням ніг то в ліво то в право. І те саме роблять хлопці, як не вміють присідки.
- Узір 6.** Рівняється узорові другому.
- Узір 7.** Хлопці після голубчика і дівчата беруть всі руки в боки, йдуть до середини, вирівнюються у кругле коло, беруть руки за стан одні одним гачком і йдуть в напрямку лівого плеча, повернувшись на ліво трошки, йдуть підскоком коломийським цілу мелодію, потім змінюють напрямок, повернувшись на право і йдуть у правий напрямок тим самим кроком цілу мелодію.
- Узір 8.** Розривають коло на рівні часті стають на чотири-кутник, йдучи назад відриванням, коли вже стали на чотири-кутник по мелодії починають мінятися місцями, йдучи пів дрібушечкою до середини перший кутник і третій, на середину перекручуються через праве плече пари і назад відходять відриванням, по них

робить це саме другий кутник і четвертий, так само дальші держуть руки за станом гачком.

Узір 9. Рівняється узорові другому.

Узір 10. Кіш з крилами роблять в той спосіб, що дівчата по голубчикови, беруть руки в боки так само і хлопці руки в боки, дівчата і хлопці дійшовши до середини походом складним, дівчата беруться за руки, повернувшись на право а хлопці повернувшись на ліво, беруть за звязок дівочих рук правою рукою так, щоб кожний хлопець своєю рукою тримався на звязку лівої руки його дівчини. По цьому дівчата йдуть колисанням колом взад, а хлопці присідкою звичайною, держучи ліві руки до гори над головою. По мелодії ціле коло міняється, повертаючися, дівчата в ліво, а хлопці в право з тою ріжницею, що хлопці кладуть на дівочі праві руки свої ліві руки.

Узір 11. Рівняється узорові другому.

Узір 12. По голубчикови всі роблять сіянку, вирівнюються по першій парі в ряд, йдучи під дрибушечкою, потім на місці підносять руки раптово то в гору то спускають в долину цілу мелодію, по цьому роблять узір другий, цебто голубчик з піднесеними руками. На цьому можна кінчити танець, або на сцені, або вийти сіянкою за сцену.

УВАГА: —

Узір 12-ий можна ще так закінчувати, особливо, коли танцюється на забаві в галі. Тоді по голубчикови знову йдуть сіянкою, стають рядами в поперек і творять міст, потім піднімають руки до гори творять так як дах хати, або крокви і послідна пара, дівчина спиною йде назад пів дрибушечкою сіянкою, а хлопець за нею, і коли виходить з під кроків, то кожні дві парі творять кола, беручи руки за стан гачком, йдуть лівою ногою підскоком коломийковим, то в ліву сторону то в праву, це роблять і всі решта пари, на цьому можна закінчити, або ще як в коломийці у дві пари розривають кола, вирівнюються рядами і йдуть то в право то в ліво підскоком коломийковим, зробивши цілу мелодію або дві та кінчають танок.

КІШ ІЗ КРИЛАМИ

БОГДАН ФРЕЙЗЕР І ЕЛИНОРА СМЕРЧ.

9.

КОЛОМИЙКА В ОДНУ ПАРУ

- Узір 1.** Хлопець і дівчина стають на віддалі десятих кроків від себе, держуть руки в боки. Виходять зза сцени, хлопець повертається на ліво від глядачів, а дівчина на право і так йдуть дрібушечкою до середини сцени, потім повертаються знову одно проти одного і йдуть до середини, прийшовши близько себе, міняють крок на тинок вбік і міняються поза спину, обходячи одного одного. По цьому йдуть назад просто.
- Узір 2.** Йдуть до середини знова, дрібним присуванням, держучи руки при поставі просячій пів мелодії. Коли зустрічаються раптово руки беруть в боки і докінчують мелодію.

- Узір 3.** Голубчик за рамена. Підскоком коломийковим з човганець роблять кружок, з початку через ліве а потім через праве плече.
- Узір 4.** Обое беруть руки на груди. Дівчина робить колисанням з мережкою, йдучи пів кругом взад, міняючися місцями, а хлопець присідкою з вихильником на рівнені коліна йде за нею.
- Узір 5.** Рівняється узорові третьому.
- Узір 6.** Беруть руки на груди і йдуть колисанням у противні кутники — хлопець в правий від глядачів, а дівчина в лівий від глядачів.
- Узір 7.** Дівчина вибиванець з викиданням ніг в боки, з початку правою потім лівою, держучи ліву руку за потилицею, а праву в боки і навпаки, йде до глядачів просто боком, а хлопець з другого боку, держучи руки на грудях, робить присідку з перескоком лівою ногою. По мелодії вертається назад, так він як і дівчина, роблячи присідку правою ногою.
- Узір 8.** Тинок в бік — хлопець з правої, а дівчина також з правої. Йдуть до середини.
- Узір 9.** Повторення узору третього.
- Узір 10.** Беруть руки на груди. Дівчина йде колисанням швидким з задержкою а хлопець йде за нею присідкою з перескоком.

10.

ЖЕНЧИЧОК

(Дитячий танок, наслідуює птичку женчикок, що є складена про неї пісня. Танцювати можна одній дівчинці, гуртом, а найкраще коли двоє).

- Узір 1.** Дві дівчини стають одна проти другої, на яких 8 добрих кроків. Держуть руки в боки, вибігають походом в повітрі минаючи одна одну, оббігають ціле колс.
- Узір 2.** При зустрічі у глибині сцени, дівчата перевертаються одна через ліве а друга через праве плече — та дівчинка, що від глядачів на правім боці то через праве плече, а та що від глядачів на ліво, через ліве плече. Потім йдуть до глядачів наперед і таких переверчень роблять три.
- Узір 3.** Відходять взад, одна до правої сторони, а друга дівчина до лівої сторони, в глибину сцени — у скіс.
- Узір 4.** Ідуть просто до глядачів при летучій поставі і перевертаються через праве і через ліве плече, ідучи потім до середини на переді сцени і ще таке саме переверчення роблять, розходяться взад, держучи руки в боки.
- Узір 5.** Виносять руки перед собою, йдуть до середини взявшись за руки гачком, перевертаються через ліве плече два рази.
- Узір 6.** Роблять голубчик з піднесеними руками то в право то в ліво, міняючи руки.
- Узір 7.** Руки беруть в боки відходять взад, перевертаються так як в узорі другим, три рази.
- Узір 8.** Розходяться по переверченню, одна в ліву сторону, а друга в праву, при поставі летучій.

11.

КОЗАЧОК СОЛЬО

Скомбінований спеціально для дівчат. Взятий від козачка подільського в одну пару. Можна танцювати одній дівчині й більше — 3—5 — і навіть рядами.

- Узір 1.** Дівчина бере руки в боки, вибігає з лівого боку від глядачів, до середини сцени, раптово повертається в право, беручи ліву руку на груди і швидко, походом складним, йде вперед, як вихор. Дійшовши до переду сцени, міняє руку — бере праву на груди а ліву в боки, йде по тій самій лінії взад мережкою.
- Узір 2.** Випадом з пів дрибушкою йде до правого боку в скіс вперед, держучи руки в боки.
- Узір 3.** Перекручується доріжкою прямою через ліве плече у підскоку і йде до лівого боку — три рази перекручується по мелодії через ліве плече, це саме робиться і назад, з тою ріжницею, що міняє руки, бере праву на груди а ліву в боки, так само і ноги міняє, коли йшла в ліво то ліва трошки з переду, коли в право то права з переду.
- Узір 4.** Руки бере на груди. Відходить у глибину сцени взад — відриванням.
- Узір 5.** Плескач — руки в долину розведені, на середині на груди, при кінці мелодії пускається знову в долину, потім ще плескач і йде по тій самій лінії до другого боку, з якого прийшла, доріжкою прямою.
- Узір 6.** Біжить на вхрест, ліва рука на грудях а права в боки, по тій самій лінії йде взад так, як в узорі першій — цебто мережкою.
- Узір 7.** Руки в боки, йде вперед до глядачів угинанням з мережкою.
- Узір 8.** Повертається на ліво, йдучи доріжкою прямою до середини, дійшовши, бере ліву руку на груди і крутиться через ліве плече, скоро, доріжкою прямою цілу мелодію.
- Узір 9.** Відхоить назад відриванням з винесенням рук високо перед собою, пів колом, беручи в боки то спускаючи в долину, так робить три рази.
- Узір 10.** Бере руки в боки, повертається раптово на право, і скоро походом складним йде за сцену.

ПОКАЗНІ ЧОЛОВІЧІ ПОСТАВИ
Тримання шаблі за станом, постава четверта.
(Учні зі школи в Коломиї, Галичина).

Іван Токарник з принципалом школи, та учнями французами, айришами і інших національностей. — Це перша школа українських танків, яка за старанням і невтомною працею п. Токарника існує в столиці Канади, Оттаві, де вчать в часі наукових годин українських танків.

В БАЛЕТНІМ КОЗАЧКУ — СОЛЬО
 А. Баран, О. Кабляк і Н. Гуменюк — Танцюристкы -
 віртуозкы міста Вінніпегу.

Г. СТОРОЖУК,
 талановитий маляр диригент і
 інструктор танків.

12.

Г О Н И В І Т Е Р

Танок дівочий, наслідування вітру - бурі і заверюхи взагалі боротьби з цими явищами природи. Танцювати можна одинцем, цебто сольо, або 5, 8, 13 або й більше дівчат. Стрій має бути гуцульський — дівочий.

Узір 1. Стають дівчата в одну лінію, в той спосіб, що як нема рівних, то так, що малі наперед а більші назад. Беруть руки в боки, коли танцює більше як одна, обігають ціле коло походом складним, потім перша тримаючися лінії центру на сцені, біжить до половини сцени вперед, робить підкреслення цілою своєю постаттю, повернувшись на право, роблячи пів-дрібушечку на місці, друга дівчина за нею стає на віддалі два-три кроки на правім боці, а третя на такій віддалі на лівій її стороні, так само роблять підкреслення повернувшись на право, а голови звернені до глядачів і так уставляються дальші, на переді три, потім другий ряд дві дівчини, потім знову три і так далше, аж поки не вийдуть всі на сцену.

Узір 2. Кожна дівчина робить коло, походом складним, руки держучи пів мельодії в боки, а другу пів мельодії раптово виноситься вперед і зараз в ту хвилю ліву береться в боки, а праву на рівні голови, з підкреслюючим замахом і так знову стають трошки далше вглибину сцени, кожна тримає рівноту ліній, хто де стоїть, і на місці роблять дрібушечкою через ліве плече свій кружок через ліве плече.

Студенти Дівочої Академії Серця Христового в Йорктоні, виконують танок ГОНІВІТЕР. — Постави — з внесенням рук до гори і з спусканням в долину.

- Узір 3.** Відтак беруть руки в боки і йдуть в право в скіс звичайним присуванням пів мельодії, а другу пів мельодії дрібним присуванням при просячій поставі, винесенням рук вперед.
- Узір 4.** Роблять вибиванець зі зворотом то в право то в ліво, праві руки держуть на рівні голови, підкутником, коли роблять зворот то ліві на рівні голови а праві в боки, так робиться 4 рази.
- Узір 5.** Беруть ліві руки на груди праві в боки і йдуть до лівого боку сцени кружком через ліве плече дрібушечкою, скакаючи в повітрі.
- Узір 6.** Роблять маленький, зворот в ліво, беруть праві руки за потилицю, а ліві долоні звернені до глядачів. Роблять вибиванець зі зворотом то в ліво то в право чотири рази. Відходять від лівого боку до правого, в глибину сцени, взад в скіс.
- Узір 7.** Підскоком коломийським йдуть до лівого боку на заднім пляні сцени, а руки то підносячи то опускаючи раптово в долину, то підносячи в гору, коли йдеться в ліво то лівою ногою а руки звернені в право, однак коли пускаються в долину чи піднімаються в гору тримаються своєї сторони, цебто своїх боків. Голови перед собою у веселому настрою. Дійшовши до лівого боку міняють ноги і руки так — що йдуть назад у правий бік вже правою ногою, а руки звернені в ліво.
- Узір 8.** Беруть руки на груди, ждуть танком звичайним в бік до глядачів, до фронту сцени рівними лініями.
- Узір 9.** Повертаються в ліво, руки опускають рівно в долину, йдуть до середини сцени так, щоб та перша дівчина, що вибігала, якраз була в центрі сцени. Йдуть підскоком коломийковим човганням, з винесенням ноги вперед півкугом.
- Узір 10.** Руки праві беруть за потилицю, ліві в боки і скоро крутяться через ліве плече, підскоком коломийковим.
- Узір 11.** Всі беруть руки в боки, вирівнюються на середині сцени в ряд і відходять назад колисанням, держучи руки на грудях.
- Узір 12.** Відходять за сцену підскоком коломийковим з човганням, держучи ліві руки в боки, а праві на рівні голови.

ПРИМІТКА—Коли танцює тільки одна дівина, то з ріжницею тою, що коли виходить то зараз робить узір другий. Далше, коли кінчається танець, цебто танцює узір 10-ий, то зараз по ньому робить колисання, а решта так як в описі.

13.

ВІЛЬНИЙ ГУЦУЛ

- Узір 1.** Держучи руки, цебто топірець на плечах обома руками, вибігає підскоком коломийковим, робить кривульку і приходить до лівого кутника, з переду від глядачів. Крутиться через ліве плече а потім через праве а руки в той час держить розведені.
- Узір 2.** Присідка з перескоком то правою то лівою ногою цілу мельодію, при селянській поставі.
- Узур 3.** Колисанням ломаним йде взад вскіс до правого боку, в глибину сцени від глядачів — при поставі просячій.
- Узір 4.** Присідка на місці з колисанням ломаним, швидким. Руки на грудях.
- Узір 5.** Викрутасом йде до глядачів наперед на середину сцени при поставі просячій. Махання руками як у гайдуку - круть в Чумакови.
- Узір 6.** Присідка розкидна кругом через ліве плече пів кругом на середині сцени, аж дійшовши до того місця, де починалася ця присідка.
- Узір 7.** Випад з тинком на місці. Руки на плечах, держуть топір.
- Узір 8.** Гайдук круть кругом. Хто має добрі ноги то зараз з гайдука круть, жабкою з загортанням йде за сцену а коли це тяжко зробити, то відходить за сцену підскоком коломийковим з човганням. Руки на плечах, держуть топірець.

МИХАЙЛО ДУДАР.

14.

„ЗАПОРОЖСЬКИЙ ГЕРЦЬ”

- Узір 1.** Чотири запорожці стають один за одним на віддалі чоловічого кроку, тримають руки при поставі тримання шаблі за станом. Праві плечі підчас танцю мають бути звернені до середини. Оббігають ціле коло походом козачим складним одну мельодію підчас другої мельодії стають на чотирикутники в той спосіб, що останній запорожець задержується перший на одному із кутників, а по цьому решта стають по одному на кутник. Очима зорять один на другого через праве плече.
- Узір 2.** Мережка на місци, підскок із викиданням ніг у боки (козака мережка); зхрещування, розкрок розбитий і в той час повертаються кругом всі разом через ліве плече.
- Узір 3.** Йдуть до середини підскоком Садовського, починаючи з правої ноги.
- Узір 4.** Від середини розходяться на свої місця присідкою із викиданням правої ноги в бік, праві руки беруть в боки, лівими беруть за ручку шаблі.
- Узір 5.** Роблять на місці зхрещування, розкрок рівний, при поставі взору першого.
- Узір 6.** Міняються місцями, йдуть вперед присідкою із викиданням то правої, то лівої ноги в бік, постави рівняються так, як в узорі четвертім.
- Узір 7.** Схрещування, розкрок розбитий при поставі першого узору.

„ЗАПОРОЖСЬКИЙ ГЕРЦЬ” — узір 9-ий — б'ються шаблями й роблять присідку.
(Учні зі школи в Форт Вілліам, Онтеріо, Канада).

- Узір 8.** Всі разом виймають із похвів шаблі, виносять праві руки зі шаблями рівно вперед на рівні своїх правих плечей, а ліві руки беруть в боки й одночасно починають йти до середини присідкою із викиданням лівої ноги в бік; дійшовши до середини, беруть шаблі в гору під прямий кутник до витягнутих правих рук танцюючих і йдуть вперед колом; це все за одну мельодію.
- Узір 9.** Не встаючи з присідки, за другою мельодією б'ються шаблями, роблять присідку з викиданням то правої, то лівої ноги в бік. Одна пара б'ється шаблями в горі, а друга в долині. Ті пари, що б'ються в горі, викидають ліві ноги в бік, а ті, що в долині — праві. Шаблями торкають в ту хвилю, як підносяться до гори з присідки. Наперед умовляються між собою, котра пара пічне бити шаблями — з гори, котра з низу.
- Узір 10.** По кінці четвертої мельодії розходяться на чотири кутники присідкою із викиданням правої ноги в бік, шаблі тримають над головами, як при захисті.
- Узір 11.** Оббігають ціле коло походом козачим складним, тримають шаблі біля правого плеча; (шабля вістрям вперед, кінцем в гору), а праві руки спущені в долину, лівими руками тримають за похви шабель; стають один за одним і роблять під-дрібушечку.
- Узір 12.** Йдуть присідкою вперед, із викиданням правої то лівої ноги в бік одну мельодію. Руки тримають при поставі тримання ша-

ЗАПОРОЖСЬКИЙ ГЕРЦЬ.

блів в горі, ліві так, як в другім узорі; лицем вперед. Пройшовши одну мельодію вперед, на початку другої роблять підкреслюючий рух і відходять в глибину сцени, присідкою із викиданням тільки лівої ноги; шаблі тримають в горі в напрямі прaviх плечей, а голови повертають до глядачів.

Можуть танцювати два козаки коли нема і двох то можна сольо. Все те робити що і в чотирох. Також добре булоб, коли дається виступ, то добре навчити маленького хлопчика, випустити його наперед а потім старших.

15.

АРКАН КОЛОМИЙСЬКИЙ

Танок чоловічий; танцювати може не менше вісім мушин; однак, чим більше танцюючих, тим ліпше виходить танок. Веде танок отаман, який подає команду, що за чим слідує; отаман тримає в правій руці топірець. Також всі можуть тримати топірці. Коло може бути замкнене або незамкнене, — це залежить від того, де ведуть танок — на сцені чи на салі; однак, при кінці танку коло замикається завше на салі, а на сцені то під час зміни узорів. Замикання роблять під час походу арканового. По кожнім зробленім узорі слідує похід аркановий.

Узір 1. Всі хлопці стають в коло при поставі багато - кратній аркановій; починають гойдатися з лівої ноги, перше „раз” — в ліво, „два” — в право й на команду „Три пішов” — в ліво й одночасно з правої ноги йдуть кругом в право походом основним аркановим.

Узір 2. „Раз прибий”, „Той самий”, „А за тата”, „А за маму”, „За дівчину мою красну”, „Ще поправ”, — це виконується по команді не більше, як чотири рази по разу*).

Узір 3. „З тропачком”, всі роблять правою ногою у поході цілу мельодію.

Узір 4. „Гайдук раз” — роблять присідку, а по „Гайдукові раз” бють „Два великі, три малі”, все по команді.

Узір 5. „Раз підківка”. Бють один раз й зразу переходять на подвійну потрійну підківку. Як ту, і другу роблять по одному разові, а після цього слідує „безконечна підківка”, яку роблять пів або й цілу мельодію.

Узір 6. „Шість зміни”: — Всі, як один, повертаються в ліво і, пройшовши шість кроків, повертаються знов в право, йдуть знов шість кроків і знову повторяють, „Гайдук два”, — сідають два рази й перший раз виносять праву ногу півколом, а другий раз — ліву ногу підчас сідання, і роблять далі „Два великі, три малі”.

„АРКАН КОЛОМИЙСЬКИЙ” — узір 6-ий — шість зміни. — (Учні зі школи в Саскатуні, Саскачеван, питомці Інститута ім. Петра Могили).

ПРИМІТКА: *) Після кожного взору подається команду: „пішов!”

Узір 7. „Батько спить” — всі ніби то крадуться, так тихенько йдуть кругом, задержуючись походом аркановим одну мелодію і замирають, стоячи на місці, а на початку другої мелодії чути команду: **„Батько встав”, „охота”** — роблять той самий крок тільки правою ногою стукають, як ставлять на землю, а другий раз, як ставлять ногу, і по команді **„пішов”** — головами ніби впірнають у воду і виринають бадьоро з великим замахом і несуться, немов вихор.

Узір 8. „А на місці тропачок” — роблять тропачок правою ногою.

Узір 9. „Три зміни”, „два зміни” і „раз зміни”, який робиться чотири рази, по чім зразу йде **„Гайдук три”** — сідають три рази гайдука підчас сідання перший раз виносять півколом праву ногу другий раз — ліву а третій раз знову праву; після цього роблять ще **„Два великі, три малі”**.

Узір 10. „Безконечно гайдук круть” — всі роблять цілу мелодію присідку зі зворотом то в право, то в ліво на підшвах. Коли на сцені ведуть танок, то обличчя звернені до публіки, а коло розірване*)

Узір 11. Арканова зірка зараз по гайдукови круть — всі замикають коло, беручися за руки — йдуть пів-дрібущечкою через один, падають на землю, опираючися упавши ногами одні до одних. Ті, що стоять йдуть походом звичайним то в право то в ліво, а а можна лише в право і на тому спадає куртина. Цю арканову зірку можна робити перед узором 10, коли буде зроблена зірка йдуть походом аркановим а потім на закінчення роблять узір 10.

*) ПРИМІТКА: Арканове коло можна замикати підчас походу арканового, щоб краще виконати узор **„Шість зміни”, „Три-два-чотири на місці”** і в **„тропачкові на місці”**.

АРКАН — АРКАНОВА ЗІРКА. — Гуцульський танець.

16.

ЧУМАЧОК

(Танок хлопячий — танцюється одинцем і більше. Білий чумацький стрій — з солом'яним капелюхом, батою в руках та в постолі).

- Узір 1.** Береться постава селянська, тримаючи батіг в правій руці, а ліву руку в боки, оббігає ціле коло, ніби заганняє, або обходить воли, щоб їх загнати, трошки згорблений, так як ніби закрадається. При кінці обходу перекинується через ліве плече, випростовуючи свою постать.
- Узір 2.** Подвійне угинання при тій самій поставі.
- Узір 3.** Присідка звичайна через ліве плече кругом один раз, в руках держить батіг перед собою так, що батіг звисає з лівого боку.
- Узір 4.** Доріжка з підскоком взад, при тій самій поставі.
- Узір 5.** Мережка, при поставі ліва рука в боки а права на рівні голови держить батіг.
- Узір 6.** Гайдук круть; ліва рука держить капелюх, і при виконанні гайдука - круть виносяться руки раптово з замахом так, якби відбивався від когось, хлоскаючи батою.
- Узір 7.** Танок у бік, йдеться вперед у право в скіс, кладучи руки на груди, то розводячи руки, але так, щоб капелюх клався перше лівою рукою, а права ніби обнімає, чи пригортає його.
- Узір 8.** Присідка роскидана, ставанням на підбори з перекинуттям. Перекинуття робиться три рази через ліве плече, руки держаться розведені.
- Узір 9.** Вихилясник на місці з піднесеними руками до гори.
- Узір 10.** Ліва рука кладе капелюх на голову і береться руки в боки, праву держиться на рівні голови, робиться перескок складний в напрямку глибини сцени в право в скіс.
- Узір 11.** Присідка з перескоком, хлоскаючи батою, держучи в лівій капелюх, йде до того місця де робив вихилясник на місці.

Узір 12. Ліва рука кладе капелюх на голову, і береться в боки, права на рівні голови, йде взад угинанням звичайним.

Узір 13. Рівняється узорові пятому.

Узір 14. Присідка з колисанням, руки перед собою, держить батіг як в узорі третім.

Узір 15. Відходить за сцену походом селянським, таким як виходив на сцену, або хто знає щупачка то виходить щупачком за сцену.

ПРИМІТКА.—Коли танцює п'ять або більше хлопчиків то рівняється узорові 12-му — тільки, що стають в ряд, той хлопчик, що перший вийшов, коли малий ростом, то стає на лівий бік, а другий менший на правий, а більші мають бути насередині.

17.

МЕТЕЛИЦЯ ВЮЧА

Танок загальний; танцюється не менш десяти пар: чим більше, тим краще.

Узір 1. Всі танцюристи стають по росту в той спосіб, що сама перша дівчина має бути найвища. Праву руку бере в бік, а ліву кладе на своє праве плече, котру хлопець, що стоїть за нею, бере гачком правою рукою, а ліву руку свою він кладе на своє праве плече; решта також стає так, як передні й беруть ту саму поставу та чіпляються одно за одним так, що творять довгу змію (ланцюх). Перша дівчина виводить цю змію кругло рівними й симетричними кривульками, а всі йдуть дрібушечкою за нею. Спочатку йде рівно вперед, а потім робить перше закручення через ліве плече, друге через праве; таких закручень має бути три з одного боку, а три з другого.

„МЕТЕЛИЦЯ ВЮЧА” — Узір 7-ий кучугура. (Учні першої школи в Канаді, в Торонто).

- Узір 2.** Перша дівчина дійшовши до переду сцени, бере руки в боки і йде на право пів кругом взад, а хлопець на ліво, беручи руки в боки, з чого повстає два ряди.
- Узір 3.** Зустрічаються перша дівчина із хлопцем першим другої змії, і починають робити голубчик в ліктях в один бік і в другий, від глибини сцени, походом складним, аж до того часу, поки останні пари теж не піchnуть голубчика.
- Узір 4.** З голубчиків розкручуються дрібушечкою всі через ліве плече, діти маленькі йдуть наперед, а більші назад.
- Узір 5.** Тинок в бік із розведенням рук по мельодії, одну мельодію на місці мережку, вихилисник із переду, підскок в гору кругом, дівчата кружок доріжкою прямою, а хлопці присідку.
- Узір 6.** Перша дівчина стає, як на початок, а решта за нею, і знову творять одну довгу змію та йдуть всі дрібушечкою, роблячи змію.
- Узір 7. Кучугура:**—Перша дівчина закручує всіх через ліве плече й по мельодії раптово стають, присівши на праве коліно. Друге закінчення може бути, що з кучугури розкручуються дрібушечкою через плече*).

18.

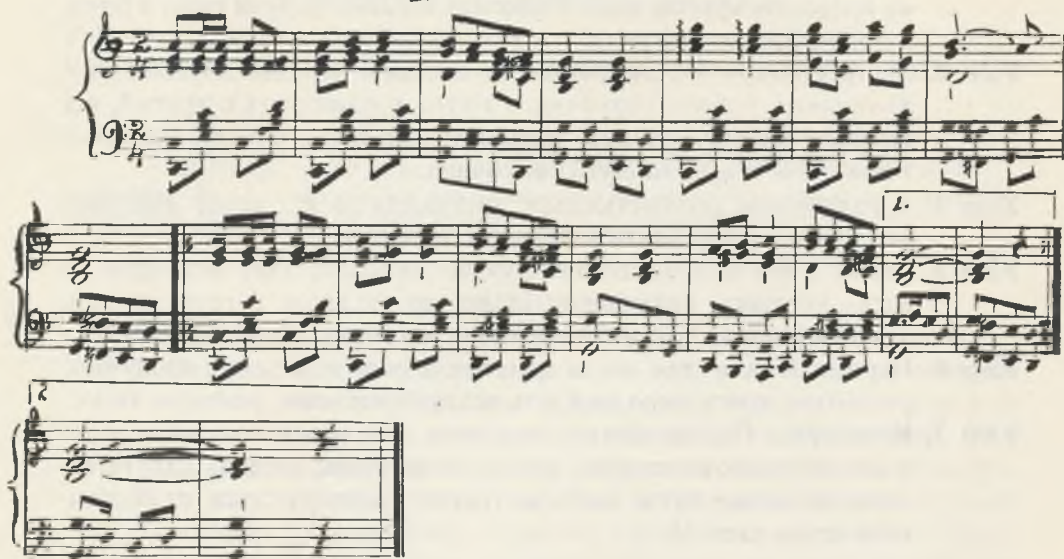
ТАНОК МАРШОВИЙ

- Узір 1.** Стають рядами після росту, держучи руки в боки — виходять від глядачів з правого боку походом звичайним. Роблять кревульки яких три рази — це робить перший хлопець або перша дівчина, під мельодію „Гей, там на горі Січ іде“, або під другу подбінку мельодію.
- Узір 2.** Перша особа йде по середині просто до людей — дійшовши до краю сцени — одна особа йде в право а друга в ліво і так творять дві лінії.
- Узір 3.** По парі знову йдуть до фронту і знову розходяться одно на право друге на ліво.
- Узір 4.** Йдуть на вхрест, мінаючи одно одне, повертаючися на право і на ліво — Перші особи — і стають з обох боків рядами, закінчуючи ногами раз-два-три. Цей марш виконують учасники як старші так і діти при урочистих святах, наприклад при „Молитві за Україну“ або при других okazіях. Дотепер вживалися при „Слава Канаді“ і далі будуть вживатися при цих okazіях, як „Слава Америці, Британії і Україні“.

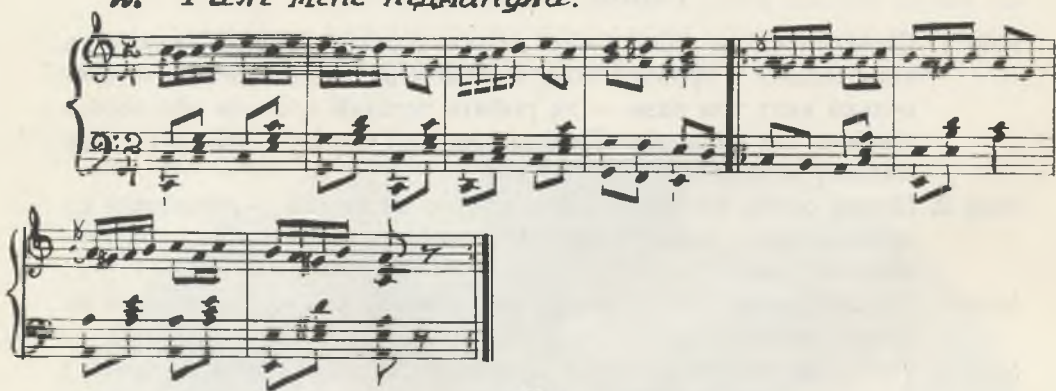
*) Це закінчення можна робити на сцені й на балетовій салі.

ПРИМІТКА—Цю комбінацію можна вживати і дуже добре надається як прелюдія до танцю—і сама ця комбінація виглядає як танок коли її вживається при якомусь танку. Я тепер це вживаю при Женчечкови, поки вийдуть дві дівчинки—ТО ПОХОДОМ В ПОВІТРЮ ВСЕ ЦЕ РОБЛЯТЬ, тільки з тою ріжницею, що коли КІНЧАТЬ, то перекручуються—одна сторона через ліве плече—та що від глядачів з правого боку, а друга через праве. Коли дві дівчинки закінчують танок то і всі крутяться з піднесеними руками голубчик. Потім за ними вибігають за сцену—одні в правий бік другі в лівий.

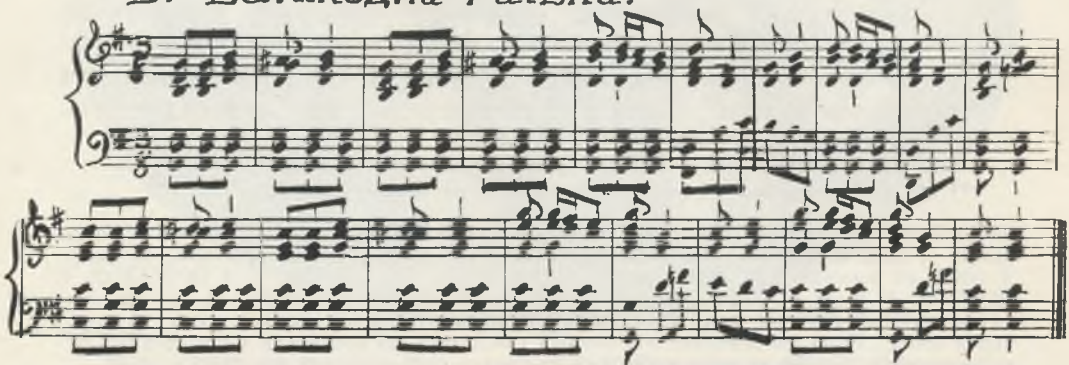
1. Гей, ну хлопці до зброї

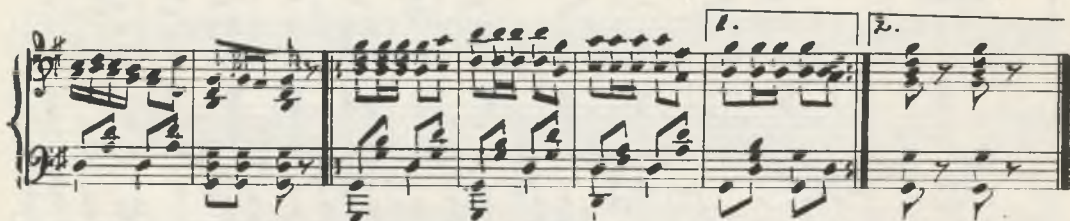
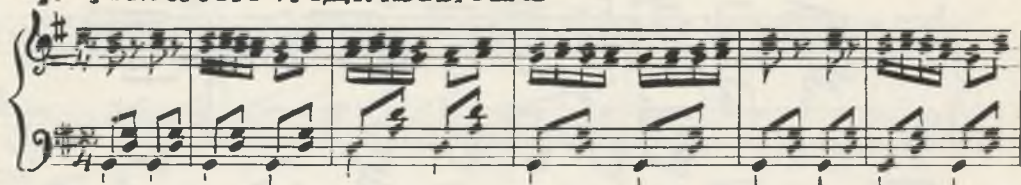
2. Ти ж мене підманула.

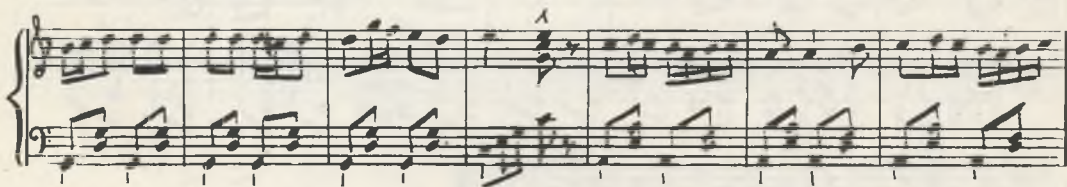
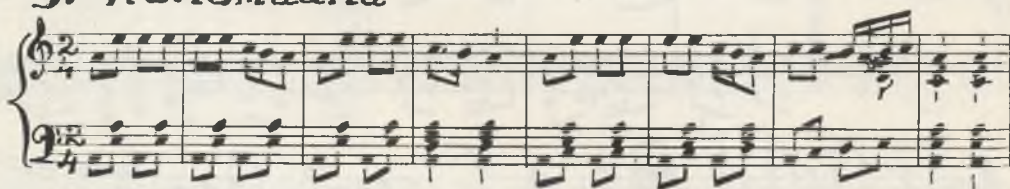
3. Великодні гаївки.

4. козачок подільський.

5. коломийка

6. журавель.

НАИБЫЛЬША КНИГОЗБІРНЯ І СКЛАД МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

UKRAINIAN BOOK STORE

10348 — 101st Street

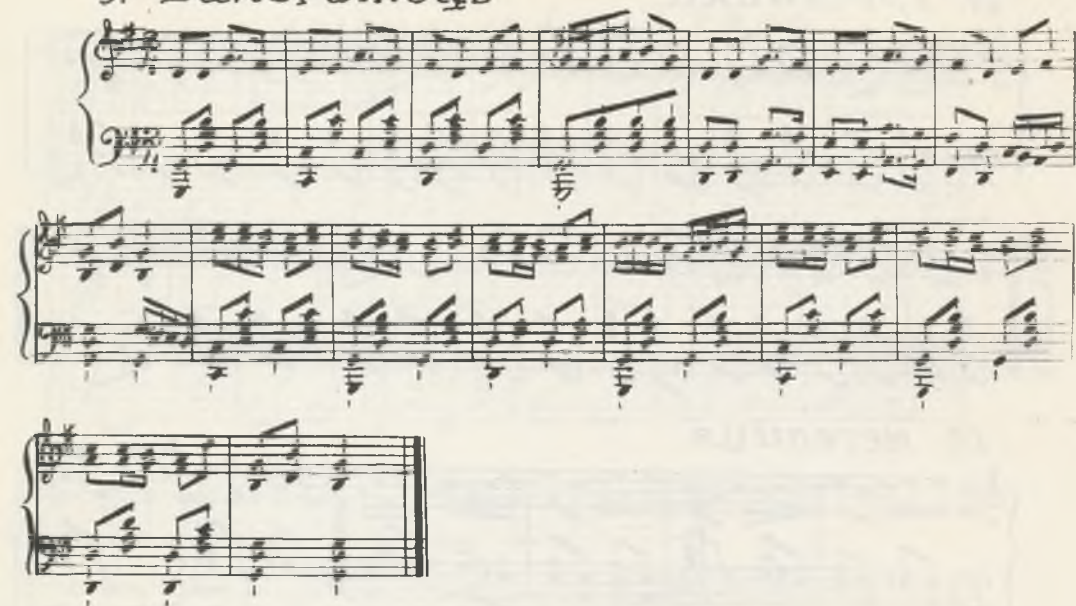
Властитель: Д. С. ФЕРБЕЙ.

Edmonton, Alberta

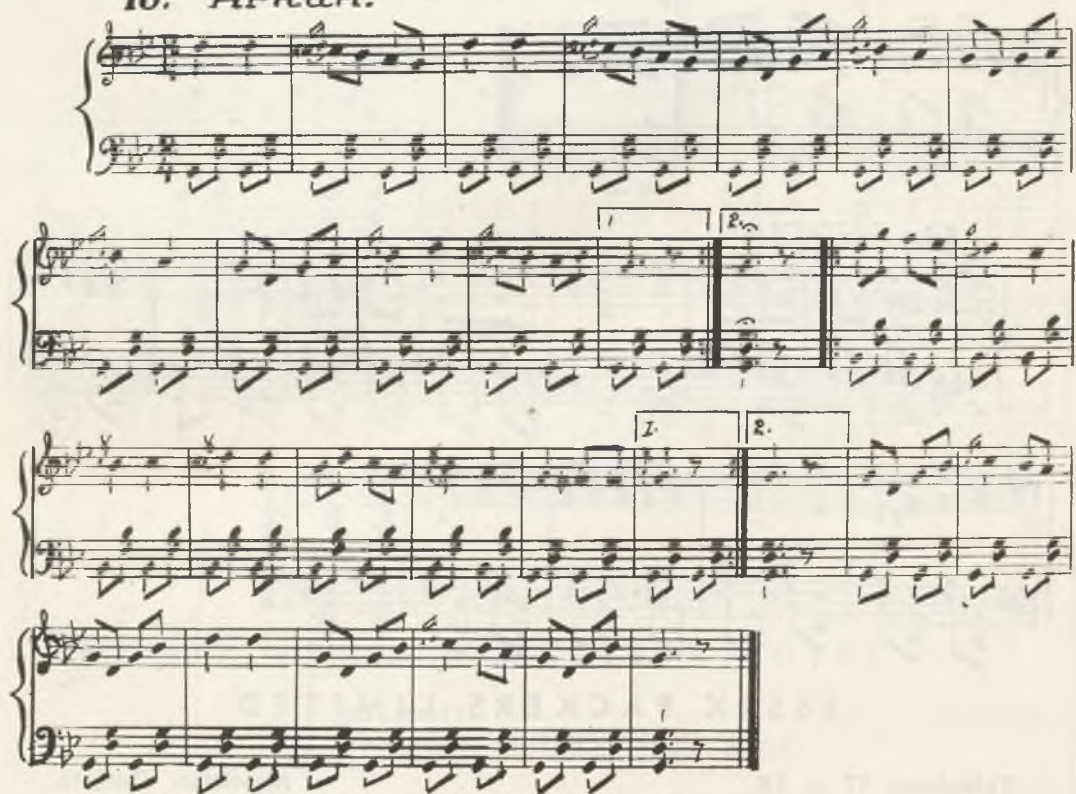
7. Катерина.

8. Гопак колом.

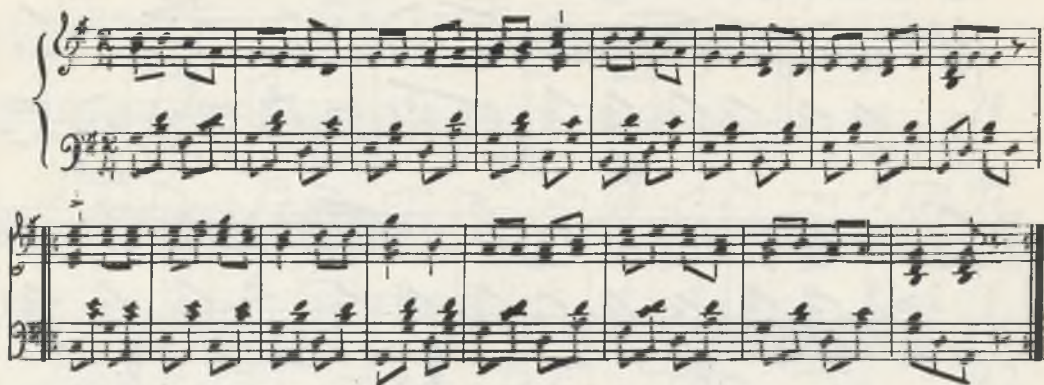
9. Запорожець

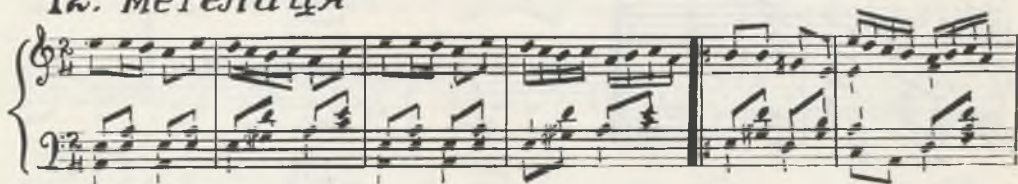
10. ЯРКАН.

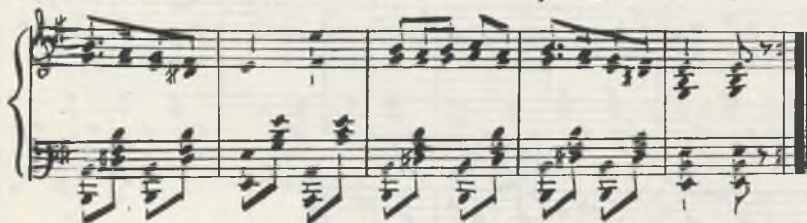
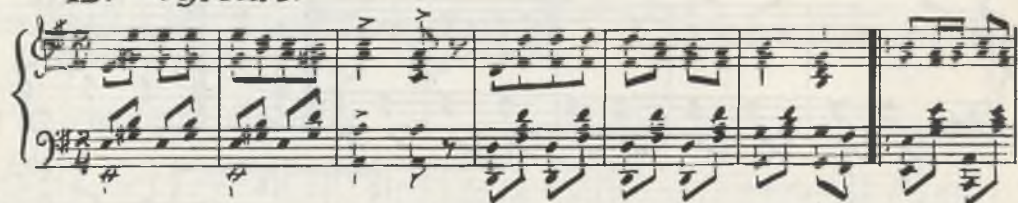
11. Гречаники.

12. метелиця

13. Чумак.

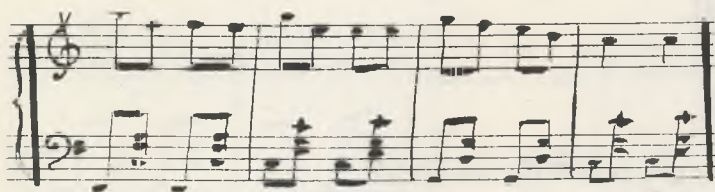
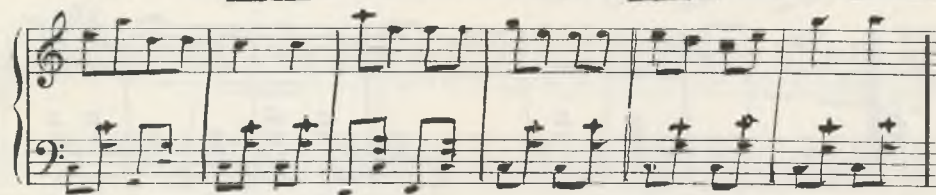
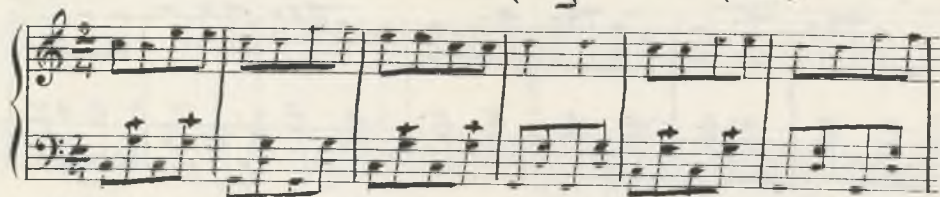
ESSEX PACKERS LIMITED

Г. ПОВОРОЗНИК, президент.

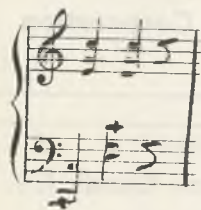
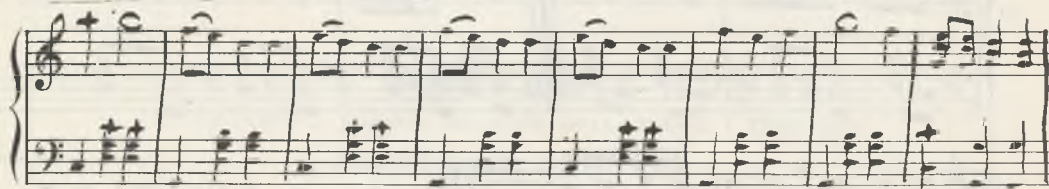
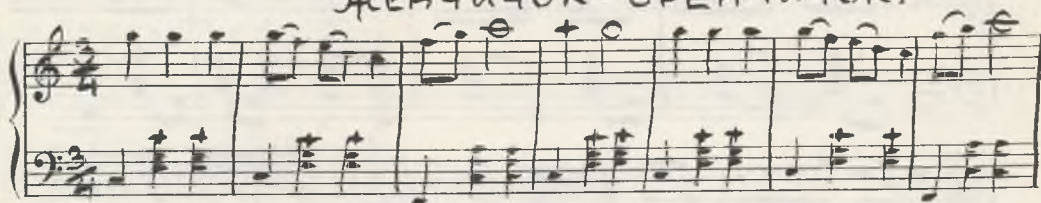
Telephone 17 or 18

Merritton, Ontario

КОЛОМИЙКА (одна пара)

ЖЕНЧИЧОК - БРЕНЧИЧОК.

Compliments of

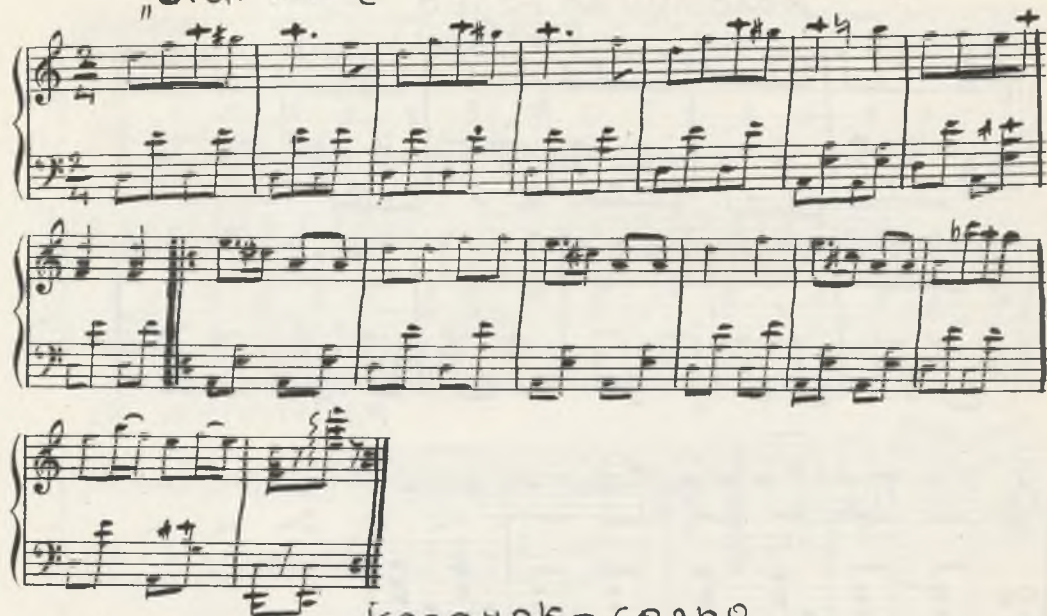
DANIEL'S HOTEL

PRESCOTT

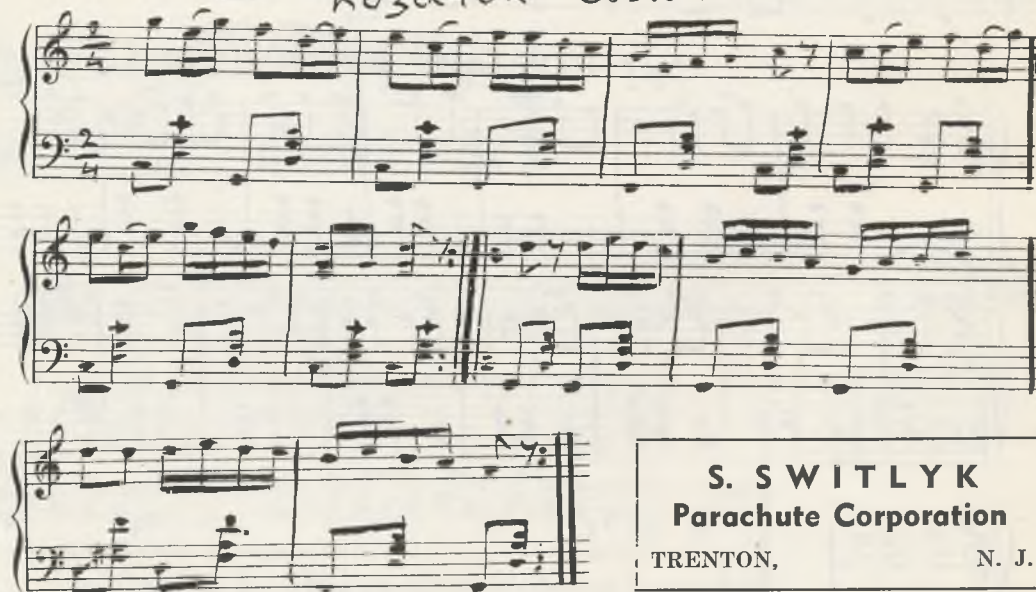
ONTARIO

Prop. NICK KORSA

"Сіянка" (коломийка наперед)

козачок - сольо

S. SWITLYK
Parachute Corporation

TRENTON,

N. J.

Ideal Pictures Corporation

HOWARD K. SMITH, Manager

The World's Largest 16 mm
 Sound Film Library

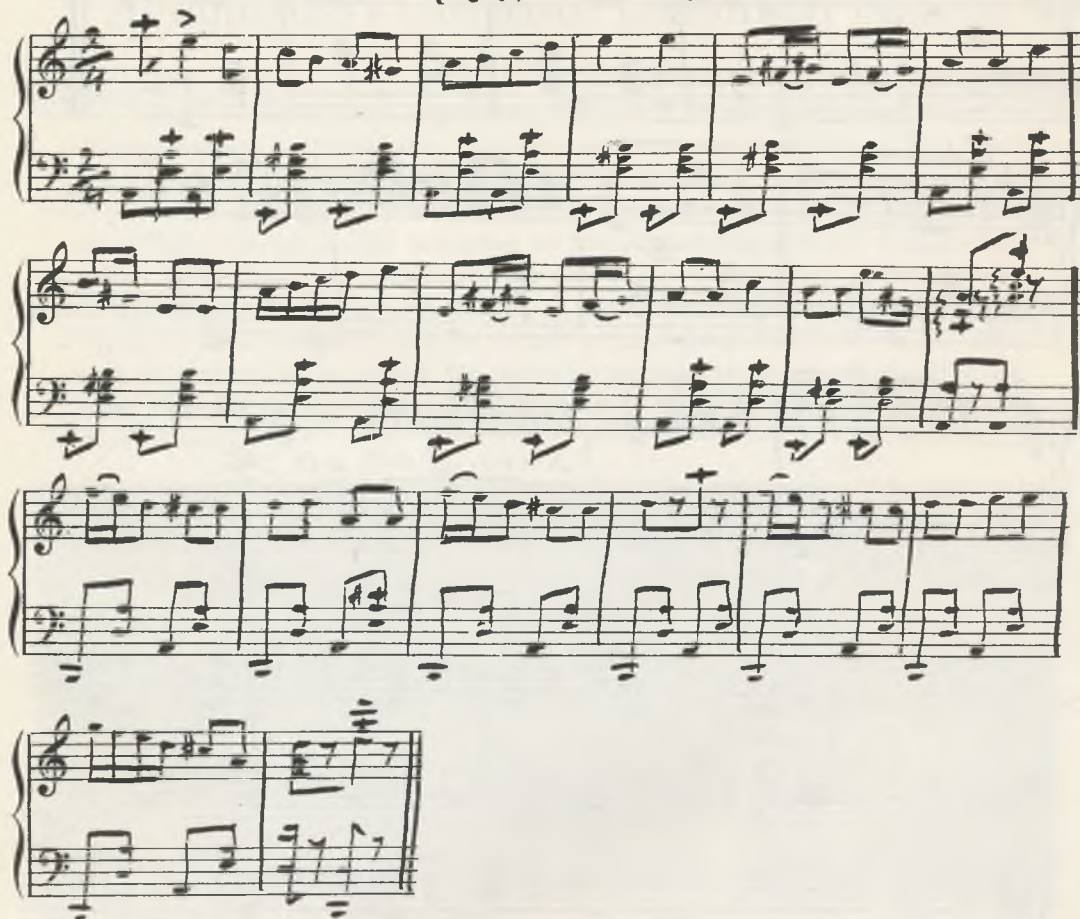
2408 W. 7th St., Los Angeles, 5, Calif.

Providence Church Goods Co.

Mr. J. MAYDANYK

710 Main St., Winnipeg, Phone 29 066

- ГОНИВІТЕР -

PETER'S GARAGE & LUMBER

Направляємо різних моделей авта, троки і трактори.

SANDY LAKE, MANITOBA

Агенти:

"JOHN DEERE" МАШИНЕРІЯ

"PLYMOUTH & CHRYSLER" АВТА

FARGO ТРОКИ

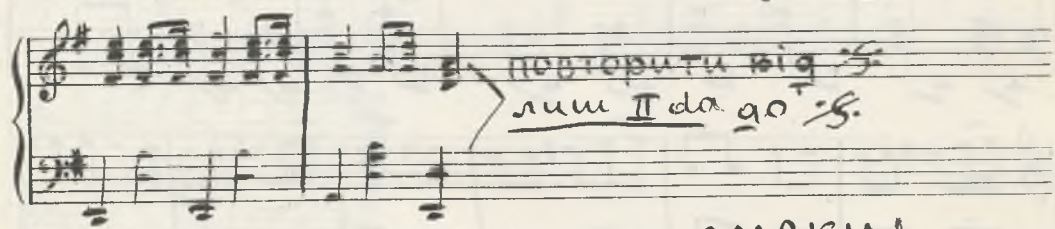
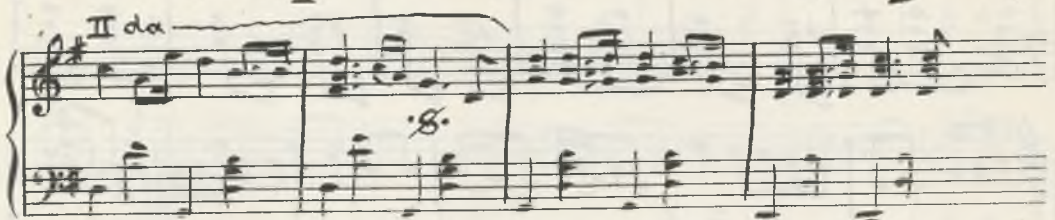
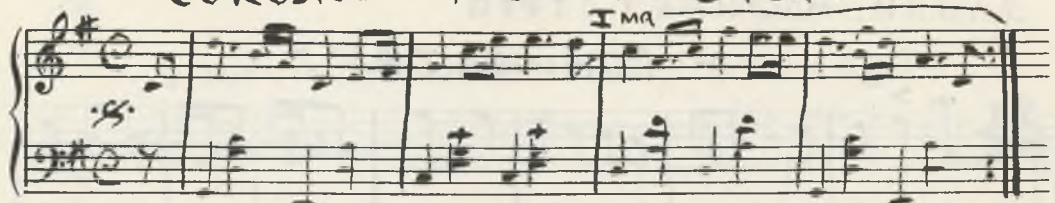
Як рівнож можна в нас набути ріжний матеріял до будови.

PETER'S FUR RANCH

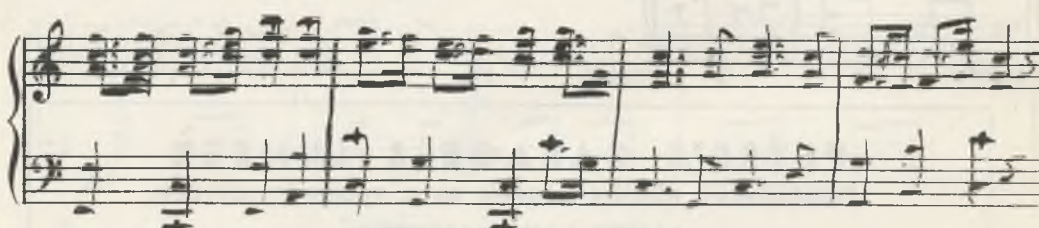
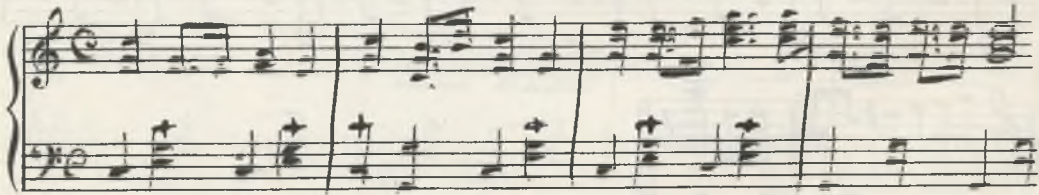
ЗВИЧАЙНІ ТА РІЖНОБАРВИСТІ МІНЬКИ.

Властитель Петро Колтуцький.

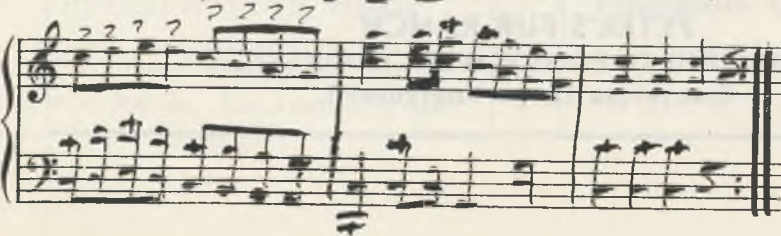
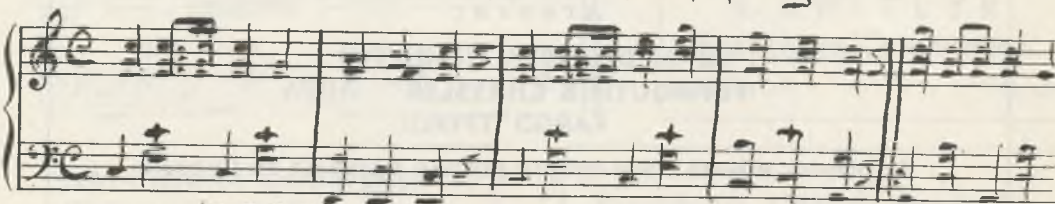
СОКОЛИ-СТАВАЙТЕ В РЯДИ!

МИ ГАИДАМАКИ!

ГЕЙ! ТАМ НА ГОРІ СІЧ ІДЕ...

ELI N. LESSER
Counsellor at Law

401 Broadway
New York 13, N. Y.

Avramenko's Gorgeous Ukrainian Festival

By HENRY BECKETT

Today we write with eagerness. We want to tell everybody about the unquestionably gorgeous and fascinating Ukrainian program under Vasile Avramenko on Saturday night in the old Metropolitan Opera House.

On this occasion it is hard to follow newspaper custom and put the last thing first. On the second day after we are still excited over the kaleidoscopic ardors of the dance, the richness of the chorus, the congeniality of the audience and the fairly inspiring naturalness of what really amounted to a brilliant Ukrainian folk festival. And we refuse to turn from this event to the other without first going on record for unrestricted immigration from the Ukraine. What this country needs is more Ukrainians. Through them Americans may learn to play.

The Tenth Anniversary of Vasile Avramenko's
School of Ukrainian Folk Dance and Ballet

Celebrated at the **Metropolitan Opera House, New York -- Saturday, April 25, 1931**

Now before waxing rhapsodic over details of Saturday's performance it may be well to state a few facts. Although the stage held more than 600 persons, ranging from a delectable maiden of six to a grandfather of sixty and including a folk orchestra, a chorus of 100 mixed voices and 500 dancers, the praise for the scope and excellence of the event goes largely to one man.

He is Vasile Avramenko, undoubtedly a man of rare personality and superb talents, and possibly a genius. He is only thirty-five. His peasant parents died when he was a child and he and his brothers emigrated from their home near Kiev and settled near Vladivostok.

Mr. Avramenko has been in the Russian navy, has fought under Ukrainian colors in the Russian revolution, has played in a national theatre, has been a prisoner in a Polish camp, where he started the first school of the Ukrainian dance; has organized a hundred dance schools in communities of Poland, Czechoslovakia and Canada, and at present, as creator of the Ukrainian Folk Ballet, he is the idol of the considerable Ukrainian population in American industrial centers.

The quality of his gifts was evident from his own demeanor at the Metropolitan, as well as from the ballet. In stunning costumes he strode at ease about the stage, now and again tersely giving orders or controlling with a gesture the movements of hundreds of dancers. His role was that of master of ceremonies at a great popular festival.

In the main the doings of these children of the Ukraine, with their folk-lore revealing the cultural influences of old Arian tribes and with a dimly appealing history, in which for a thousand years legendary forefathers fought off the Avars, the Huns and the Tartars, were staged as if they were part of an out-of-door celebration.

First they were assembled in a forest, wonderfully deep and high. There with their noble friends, the trees, they sang without accompaniment the songs of a highland people and danced the "Arkan," said to have developed from a Scythian dance in honor of the Sun-god's daughters.

Later the setting was a meadow in sight of the town and the church, where Easter bells were ringing while the lowland peasants were keeping the festival Hayevka, which uses some of the ritual of old Sun-god worship. Vividly contrasted were the splendid singing by the chorus of "Our Lady of Pochayiv," in which the solo voice of P. Ordynsky was so augustly beautiful, and the dance in which hundreds of resplendant figures whirled round and round in one vast circle, like a gigantic eddy of autumn leaves.

The audience was simply carried away by some of these grand-scale dances. Men shouted and the heartiest applause started halfway through the dance and continued right through to the end. The house was practically filled with men, women, and children of Ukrainian birth or descent and the nationalistic spirit was rampant. No wonder Poland got rid of Mr. Avramenko. He makes the Ukrainians proud of being Ukrainians.

Of course, this enthusiasm was more than a manifestation of patriotism. It signified the complete absorption of a large audience in what was taking place on the stage. Mentally the audience danced and was part of the festival. It was a fine object-lesson for Anglo-Saxon Americans, now in peril of succumbing to the dreaded disease of "spectatoritis."

There is little space left for details. Vasile Avramenko's Cossack Gonta Dance, in which the ballet master showed himself a true artist, was a fiercely energetic thing. George Kirichanko must be mentioned for his leadership of the glorious Ukrainian National Chorus. That little girl, only six years old, who danced all by herself all over the stage, was amazing, nay, incredible.

Cossack's Freedom was a fine, virile dance. So was Little Chumak, the clever dance of the merchant Cossacks who roamed for months over the Ukrainian steppes and the shores of the Black Sea with their wagons and slow oxen. Exhilarating, barbaric, was the Zaporogean Knights' Battle; a dance with swords by the freemen of camp and fortress below the cataracts of the River Dnieper. Katherine from the Kherson, a salon Dance of Avramenko's devising, still keeps a hint of the eagle's freedom and of the boundless steppes where the winds move the grasses.

The costumes of the ballet are from the Provinces of Ukraine. All historical costumes are from the wardrobe of Mr. Avramenko. These costumes, changed when the ballet changed from highland to lowland and much diversified during the evening, are charming in design, with a wealth of ingenious pattern and bright color. Like the patterns of the dancing, they have an elegance that one does not usually associate with the idea of peasantry.

All in all, this performance provided an abundance of melody, harmony, rhythm, color, energy and startling agility and amazing mass effects, both in tableau and violent motion. It was and is extremely important, beyond almost any other event this season, as a great demonstration of music and dancing of the people, by the people and for the people.

(New York *Evening Post*, April 27, 1931.)

Avramenko in "Woe of Israel"

МАРІЯ КВАС
танцюристка школи в Торонто, Онт.
(Головний убір молодиці).

НИКОЛА АРСЕНІЙ
довголітній талановитий інструктор
П. У. Н. Т.

Випускаючи цю першу і другу мою книжку про танки, вважаю своїм обов'язком скласти найсердечнішу подяку на отцім місці всім тим українським громадянам, що співчували моїй праці для відродження нашого народного ганку, а також своїми порадами, слушними зауваженнями та працею допомогли випустити цю скромну книжку.

Особливо глибоку подяку приношу Корифіїв українського народного театру — Миколі Садовському, Софії Русовій, От. Симонові Пеглюрі та його дружині, ген. Загородському й Удовиченкові, Професорови по катедрі українського мистецтва Д. Антоновичеві, письменниці В. А. О'Коннор-Вілінській, Євгенови Чикаленкові, артистам театру М. Садовського — Павлові Чугаєви та Олексі Левицькому, Докторам Модестови Левицькому, славному диригентови Української Національної Капелі — Олександрови Кошицеві, Леонові Сорочинському, Михайлові Обідному, Демидови Олександровичу, Володимирові Кухті, Професорови й невідомому працівникови на ниві української руханки Іванові Боберському, моему дорогому другови Юрію Гасанови, Іванові Редчукови і його дружині і О. Д. А. Матейкам.

Також щиро дякую громадянину Іванові Пігулякови та Андрієви Кістєви за поміч по редагуванню й випуску першого видання цієї книжечки.

Також складаю сердечну подяку: Т-і С. Солодким, Док. П. Венгерови, С. Пулякови, М. Мандзюкови, М. Петрюшеві, П. Чеховому, Ф. Демковичови, М. Лисому, Г. Томасови, Я. Самотільці, М. Венгерови, І. Воронкевичови, С. Котикови, М. Сарматюковій, Г. Магері, В. Бабинови, І. М. Смерч, М. Бойкови, С. А. Баранови, М. Сурмачеві, о. П. Білонови, о. Й. Желєхівському, о. Др. О. Ковальському, о. Д. Кульматичському, Н. Арсеніву, П. Смукові, П. Колтуцькому, П. Гирі, М. Лаврикові, Р. Фенчинському, М. Головатому, Д. Будці, Т. Ферлеєви, І. Савчукови, В. Шемердякови, Ніні Буряк, Й. Приймї, П. Лазаровичеві, Ю. Стечишинови і його дружині, М. Богущкій, С. Палєви, П. Яворському, С. Мацькевичови, Н. Луцишинови, о. І. Борещькому, о. сов. Василєви Гігейчукови, Н. Корсі, Б. Корсі, о. Краківському, Г. Курдидикови, Т. Гуменюкови, А. Оришакови, С. Грещук, Г. Тижукови, Док. Іванови Яціву, Н. Винникови й дружині, Гнагови Лозинському й дружині, Пані М. Полоз і мужови і А. П. Ягольницькому, Николі Щиглеві, Т. А. Мушинським, А. Жмуркові, Антонові Гадаєві, Василєві Григорякові, Павлові Гутовському, Васелєві Великіголові, о. Я. Чижові, о. В. Дзюрманові, о. В. Фірманові, Петрові Гайовському, о. Канонікові П. Камінецькому, о. Ігуменові Николі Когутіві, о. Ігуменові Васелєві Камінецькому, о. І. Лєськові, о. С. Курилі, О. Шаповалови, та моему дорогому братові Гаврилові Авраменкові.

В. АВРАМЕНКО.

А. БРАЖНИК.

(Який має бути вінок на голові і зачіска).

В. ПОГОРЕЦЬКИЙ.

один з видатніших інструкторів..

ОКРЕМА ЩИРА ПОДЯКА ЗА ПОМІЧ МЕНІ:

Їх Ексцеленції Митрополитови Андрієви Шептицькому, Професорові Іванови Огієнкови та домініяльним послам, М. Лучковичови, А. Глинці і Ф. Заплітному, і громадянам: В. Сенкусові, А. Гукалові, М. Винничукові, Н. Булавці, О. Карплюкові, С. Магелясові, С. Ємчукові, І. Сербинові, С. Луцишеневі, М. Посечкові і Емілії Боднар. Як рівнож Іванові Морозові, Іванові Баранові, Ю. Стрійовському, і Й. Цапаровичові.

This picture proves that Mr. Avramenko is one of many thousands of Ukrainians who had the honor of being received by the First Lady of the United States of America, Mrs. Eleanor Roosevelt at the White House in Washington, D. C., on the 20th of May, 1935, at a Lawn Easter Party, which was arranged in her honor.

Ukrainian Folk Ballet was one of the most outstanding items in the performances during that historical event.

Miss America

G
L
O
R
Y
t
o
A
M
E
R
I
C
A
a
n
d
U
K
R
A
I
N
E

Miss Ukraine

Avramenko's Slavic American Festival in Chicago

Miss Great Britain

GLORY
to
CANADA
and
BRITAIN

Miss Canada

February 1—2, 1946, Ottawa, Ontario

З вистав "Glory to Canada" передано В. Авраменком на скитальців суму \$1,066.77.

ЦІ ДОБРОДІЇ ДУЖЕ БАГАТО ПРИЧИНИЛИСЯ ДО ВИДАННЯ ЦІЄЇ КНИЖКИ.

М. Т. ГИКАВИЙ
Начальний редактор „Канадійсько-го Фармера”.

ПРОФЕСОР В. БІБЕРОВИЧ,

І. Токарик, перший український учитель в англійській школі в Оттаві, а поза тим українських танків.

І. ІВАНЧУК,
головний інструктор танків в місті Вінніпегу.

11 East 7th Street

New York City

MICHAEL GANN

ART & GIFT SALON

at the VANDERBILT HOTEL
Park Ave. at 34th St. New York 16

ALLIED RECORD MFG. CO.

LOUIS I. GOLDBERG, Owner

1041 No. Las Palmas
Hollywood, California

CRITERION HOTEL

S. BARAN, Proprietor

Reasonable Rates

214 McDermot Ave. Phone 29 272
(½ Block West of Main)

P. STASIUK

MEATS and PROVISIONS

124 First Avenue New York

"K A L Y N A"

UKRAINIAN CO-OPERATIVE LTD.

872 Main Street, Winnipeg, Manitoba

Main Office
WA. 5425

Member of Ontario
and Alberta Bars

A. ORYSCHAK, LL.B.

Barrister, Solicitor, Notary

414 Bay Street — Office 107
Cor. Bay & Queen — Toronto
Evenings: 468½ Queen St. W.—WA. 5232

OMER E. MILES

The Miles Investment Co.

6404 Hollywood Blvd.
Hollywood California

A. F. BRAZNICK

Theatrical Costumes & Stage Decorator
Specialty — Ukrainian Costumes

48½ East 7th St. New York 3, N. Y.

NATIONAL PUBL. LIMITED

Publishers of the "Canadian Farmer"
and General Job Printers

Phone 28 207
295 Market Ave. Winnipeg, Man.

UKRAINIAN TRADING CO.

W. BILENKY

806 Main St. Winnipeg, Man.

John Yatchew, M.A., S.J.D.

Barrister, Solicitor, Notary

Phone 3-5300
909 Guaranty Trust Bldg., Windsor, Ont.

L. A. Regnier, LL. B. K. Magera, LL. B.

REGNIER & MAGERA

Barristers, Solicitors, Notaries

Telephone 93 924
216 McIntyre Block, Winnipeg, Canada

BRYK'S MEAT & GROCETERIA

Corner Dufferin Avenue and Derby Street, Winnipeg, Man.

„КОЛОМИЙКА” в дві пари. Узір 3-ий —
голубчик за руки.

(Учні школи в Форт-Вілліям, Онт., Канада).

Музику аранжували Л. Сорочинський, проф. Е. Турула і Др. Козарук.

*Найздібніші діти міста Виннипегу, які з великим успіхом виступали на виставі
СЛАВА КАНАДІ І УКРАЇНІ.*

ВЕСНЯНКА.

ОЙ ЧУКИ, ЧУКИ, ЧУКИ,
ТА ВЛАРИЛИ В ЗАКАВЛҀУКИ.
ДАМ ЛИХА ЗАКАВЛҀУКАМ,
ДАМ ЛИХА ЗАКАВЛАМ,
ДОСТАНЕТЬСЯ МОЇМ НІЖКАМ,
ДОСТАНЕТЬСЯ Й ПЕРЕДАМ.

СВЯТОЧНИЙ МІЩАНСЬКИЙ СТІЙ З УГНОВА - ГАЛИЧИНА.
Фотографію подарували С. М. Дорош.

Цю працю присвячую Українському Громадянству й дорогим учням першої моєї Школи Українського Національного Танку й Балету в Калішському таборі інтернованих військ У.Н.Р., 1921 року, які в тяжкі дні великих страждань не впали на душі й допомогли мені відродити наш національний танок на славу Україні!

В. Авраменко.

UKRAINIAN BOOKSELLERS "PROSVITA"

Importers, Stationers, & Money Orders
324 Queen St. West, Toronto, Ontario
N. CHABAL, Prop. Phone: WA. 2890

THEODORE HUMENIUK

Barrister, Solicitor, Etc.

414 Bay St., 305 Manning Chambers
Office Tel. AD. 0630 Res. Tel.: HU. 4871
Toronto 1, Ontario

PAWLO TKACHUK

Owner

UKRAINIAN BOOK STORE

Saskatoon, Sask.

Canada

P. J. LAZAROWICH, B.A., LL.B.

Barrister, Solicitor, Notary Public

Office 25 466 Phones Res. 73 266
219 FeLeod Bldg. Edmonton, Alberta

CANADA BAGCRAFT — High-class Leather Goods

L. BIBEROVICH, W. MEISSNER, Prop.

19 Main Street, Hull, Que.

Tel.: 23168

A Message to American, Canadian, and British Friends

Надія Кашуба—славна танцюристка.

As an active participant in the first Great War for freedom, I appeal to the above, who, by their co-operative effort in this war, saved the world from tyranny. The war has ended but peace and freedom are still not in sight. In place of one dictatorship another has risen on the backs of freedom-loving nations. Although in opposition to czarism, the modern Kremlin has not shown itself to be more democratic in substance or in spirit. First, by proletarianizing the farmers and controlling the labor unions by the state and later by man-made famine destroying millions of peasants, the successors to the Czars have conditioned the peoples of its regime to a spiritual stupor comparable only to Egyptian slavery.

I appeal to friends of freedom not to mistake the so-called freedom and equality of rights under police rule for real things. In the meantime we must account ourselves before God and before the unknown soldiers scattered in millions of graves around the world. Therefore, remember the truth contained in Wilson's fourteen points; and remember the four freedoms of the Atlantic Charter. Let these declarations stand as the cornerstone of World Peace. Also, all nations, big and small, should decide the fate of the world.

I, as a Ukrainian, pray and plead to our friends that Ukraine be not forgotten. We have suffered most in the name of freedom and only an independent, democratic and self-governing nation can give security in Europe. Now we have a Ukraine in name only that speaks for Moscow at peace conferences. The spy exposure tells the true motive of the rulers of the Russian Empire. The latest manoeuvre attempted by our late allies is propaganda levered under the guise of Ukrainian culture.

And to my Ukrainian brothers and to other nations that want freedom, I plead: Let us live as brothers without imposing our will on each other. Let us not be casual and unwary lest we fall prey to tyrants and to their brutal methods. We shall not believe degenerates and opportunists seeking fame; they have sold us to our enemies. Go with Canada, the British Commonwealth of Nations, America and all those that would live and let others live. Let us build a real democratic state where the individual counts for something and where other people are respected.

Therefore, let us, with God's will, go forward together. Long live Freedom, the Brotherhood of Man and Peace on Earth.

V. AVRAMENKO.

Alexander Art Studio Company

Portrait & Commercial Photographers

**WE DO PICTURES FRAMING
WE COPY OLD PHOTOS**

Only Ukrainian Studio in Ottawa

Member-Master Photo Finishers
Dealers Association

Paul Pooke, Manager
254 Bank Street Ottawa, Ontario

З М І С Т :

I. Вступ.	VI. Світлини.
II. Танкові відомости про україн-
їнський танок.	IV. Музика — Ноти.
III. Танкові постави і кроки.	VIII. Оголошення.
IV. Опис танків.	IX. Глорі ту Канада.
V. Український стрій.	X. Критика Бекера.

ПЛАН ДАЛЬШОЇ МОЄЇ ПРАЦІ

Відновлення шкіл Українських „ТАНКІВ”, й організування СОЮЗУ і клубів ТАНЦІЮРИСТІВ, щоби вивчити фахових танкових інструкторів . . . Видання нової із новими танками книжки, в котрій включена буде методика навчання та історія Українського Танку . . . Як також видання рекордів до танків.

Створення Українського Танкового й Фільмового Культурного Центру в Галівуді.

Роблення фільмів в англійській мові з українського життя і вироблення фільмів в повнім тексті атракції з образу „Слава Канаді, Британії, Америці і Україні”.

“БУЛО КОЛИСЬ НА ВЕРАЇНІ
РЕВІЛИ ГАРМАТИ . . .

БУЛО КОЛИСЬ — ЗАПОРОЖЦІ
ВМІЛИ ПАНУВАТИ”. . .

Charm at our

BEAUTY SALON

Mary Hrynyk, Prop.

Scientific Beauty Parlor

BEVIN COURT
YORKTON, SASK.

ALEXANDRA HOTEL

Властимель: ИВАН ПУМЕНКО.

102 Queen Street, Toronto, Ontario

Telephone TR. 0750

EMPIRE HOTEL

Under New Management

Rooms with Showers and Bath

"THE EMPIRE STEAK CHATEAU"
Western Canada's finest Dining Room
North of Union Station, Winnipeg, Man.

WM. SCRABA, M.P.P.

representing

McFADYEN INSURANCE CO. LTD.
362 Main St., Winnipeg, Man. Ph. 93 444

AVRAMENKO DANCING ACADEMY & FILM STUDIO

6404 Hollywood Blvd., Hollywood, California

Phone HI 6050.

„Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько
А лиш камінь має...”

МУЗИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ — РАДІА — КНИЖКИ
ГОДИННИКИ — ЮВІЛЕРСЬКІ РІЧИ
ДАРУНКИ НА РІЖНІ ОКАЗІЇ І ІНШІ РІЧИ.

Пишіть по наш Ілюстрований Каталог.

Ukrainska Knyharnia

Ukrainian Booksellers & Publishers Ltd.

Найстарша і Найбільше Довірена Українська Книгарня в Канаді.

656-660 MAIN STREET

WINNIPEG, MAN.